

„Kristuse ja koguduse eest“

Eesti Usklikkude Noorte (Uskude waheline) C. E. Liit.

Juhataja: K. L. Marley — Kotsepu tn. 6—2

Kirjatoimetaja: J. Peipmann — Allika tn. 5—6

Laekahoidja: A. Pitkjaan — Siimeoni tn. 19—2

„Noorte Elu“ — toimetuse aadress: Kotsepu 6—2

.. talituse .. Luise tn. 11

.. kirjad .. Postkast Nr. 284

Ära peida!

(Vp. teg. 5: 1—11.)

Joh. Peipmann.

Mis tegid Ananiias ja Sawiira?

Oma warandust ära müües, niisama kui Par-nabas, tahtsid nad Jumala õnnistuse täiesti omändada, ehk küll osa saadud hinnast oli ära peidetud, mõeldes, et apostlid seda tähele ei pane. Aga midagi ei jää salaja, mis ei peaks ilmuma. Pettus tuli avalikuks ja nad said mõlemad hukka, sest nad lubasid jaatanat seda kurja mõtet oma südamesse istutada: „Waletada Püha Waimu vastu.“ Seal juures loeme, et suur kartus kõikide peale tuli, kes teda kuulsid. Ka meie, mu sõbrad, oleme seda kuulnud ja lugenud. Meile olgu see lugu ka hoiatusmaks. Meie kanname suuri nimetisi: ristiniimene, Jumalalaps ja muud austatud usu nimed. Kuidas oleme oma elus neid tõeks teinud? Meie kõiksime väljas-pidi palju asju kaasa teha, nii et mitmed tunnis-tawad meid Jeesuse järelkäijaks, kuid siiski võib südames olla veel asju, mille pärast Jumalal meie vastu on.

Jumal ütleb: Anna oma süda mulle, see on: kõigea, mis sul südames on. Wäga vähe on neid, kes seda sõna täiesti peawad. Sest jaotatud südamega usklikke on palju. Seal on ainult osa Jumalale antud, mille eest Jumala armu terwet tänuist nõutakse, kuna teine osa on ära peidetud ja seisab alles oma tahtmise ja walitsemise all. Eks niisugune seisus ole eba-usk Jumala ees, kes südameid läbi näeb, ja nii võime kõige ausamale nimele häbits elada. Inimeste ees end aujalt näidata, toob südamele üürikest aega wale rahu, aga see juures Püha Waimu vastu walelik olla — toob igawese hukatuse. Oh et iga poolik süda seda ära tunneks, enne kui hilja on.

Jumalariik ei tule mitte väljaspidises kombes meie juurde, waid ta peab seespidi meis olema (Luuka 17: 20, 21). Puudud ja kalli rohu nõu külge, siis on head lõhna tunda, aga kalli rohu lõhna on ainult siis meil südames, kui kuningas seal lauas istub (Mt. 1. 1: 12). Kui Jumalariik on meie südames, siis on seal õigus, rahu ja

rõõm Püha Waimu läbi. Niisugune süda on põld, kuhu hea warandus on warjule pandud. Kuid see süda kannab ka õiget proowi, kus Püha Waimu elab. Puhugu sinna põhja- ehk lõunatuul, katju teda hea ehk kurja kõnega: ikka annab ta seda õiget lõhna wälja, mis seal sees on. Aga kui mädamuna ka kogemata katki läheb, siis on paha haifu palju: Niisama on lugu südamega, mis Jumalale ära andmata ehk poolikult antud: Teda võib Püha Waimu abil kohe ära tunda ja niisugune ei kannata mingit proowi wälja.

On ka sinul sõber niisugune süda? võib ja rahul olla, kui sulle ülekohut tehakse, oled ja rõõmus, kui sind alandatakse ja maha tehakse? wõi on sul süda, mis õiget sõnagi ei jõua vastu rääkimata ära kuulata? Süda, kus Jumal elab igatseb ainult Jumala au näha. Kristuse eesmärk siin maa peal olles, oli ainult oma Isa auks elada. Ta püüdis ka siis warjule jääda, kui hukkade tähelepanu tema poole oli pöördud. Kuidas teeme aga meie? Waatame oma püüdmisi ja teeneid, palju on seal Jumala au silmas peetud. Kas oleme sel teel kümnestki ära maksnud, mida Jumal meilt soowib, et seega tema usaldust kõiksime proowida (Mat. 3: 10—12). Kas meie ehk wahest ei peida omale, mis on Jumala pärast. Kas ei ela meie oma kasuks ehk oma au otsimiseks?

Selle asemele, et teisi teenida, tahame tihti teiste jundijad olla, omandame teenimata tänu, armastame ülemas paigas istuda, otsime inimeste au. See on, mis südameid põrmu külge seob. Ei, see pole meie õige kutse, pole see Issanda auks. Niisugusel elul pole Kristusega midagi jarnadust. Kui Jumala tahtmisest tundes siiski ühe murega südames hoiame oma tahtmise asemeks, siis on kõik meie töö Jumala ees roojane. Seal seisab põhjus, miks meie elu wiljata on.

Püüd on aeg emast ära tunda, aeg on terwet elu Issandale ära anda ja Püha Waimu läbi Jumala ja Kristuse auks elada.

Noorte Elu

Cesti Usklikkude Noorte C. E. Liidu häälekandja

Nr. 3

Neljas aastakäik

1924

Lugemata jäetud kiri.

John Wright oli keegi noormees Inglismaalt, usklikkude vanemate walulaps — ärakadunud poeg. Wastu isa ja ema tahtmist läks ta wiimaks sõjawaeteenistusse. Warsti pärast seda saadeti see rügement, milles ta teenis, Indiasse. Seal sõdurielu raskusts tulid talle meelde lapsepõlwe kodu ja selle mälestused. Püüdes neist lahti saada, läks ta ikka ülgavamale patulõbudesse.

Ahel päewal sai John Wright kirja kodunt. Waimustatult awas ta selle, lootes leida sellest raha, sest muust ta ei hoolinudki. Kuid märgates, et see oli ainult isa käekirjaga tihedalt täiskirjutatud kiri, pistis ta selle kirudes tagasi ümbrikusse ja heitis seljakotti, ilma et oleks kirja läbi lugenud. „Siin ei ole muud kui nõuanded,“ mõtles ta ja neid noormees ei tahtnud kuuldagi.

Wõõddus aasta. Sama noormees lamab surmawoodil kufagil laatsaretis. Nüüd surmaga heideldes hakkas ta järele mõtlema endist elu teisel kombel kui enne. Rauge kodu tuli jälle meelde. Samati tuli meelde ka lugemata jäetud kiri. Ta palus halastajaõde selle tuua. Sügawa liigutusega ahmis haige iga kirjas oleva sõna. Kes võib aga kirjeldada noormeehe ahastust, kui luges, et isa oli saanud suure päranduse ühe sugulase surma läbi, lunastanud kohe poja sõjawäeteenistusest, maksnud ta reisi Inglismaale laemaga, mis tähtpäewaks oli Rakkuttas ja annud kaptenile weel raha, mida poeg mõiks tarwitada reisil. Kiri lõppes kõige õrnemate sõnadega, kinnitusega andeksandmisest ja südamliku kojukutsumisega.

Seejugune kiri oli tal olnud lugemata kogu aasta.

Nüüd oli ta surmawoodil. —

Enam ei wõinud ta kasutada isa kutsumist. Rõik oli hilja — liig hilja! . . Wõõra maa mullas awa-

nes talle haud. Mingijugust wõimalust polnud enam saada koju.

„Ei italgi wõi unustada õnnetu noormeehe sügawat ahastust ja lootusetat olekut, kui nägi, kuidas isakirja põlates oli ära lükanud selle õnne, mis isa talle oli walmistanud“ — kirjutas selle haige rawitseja.

Kurb oli selle noormeehe elulugu. Sarnaseid ärakadunud poegi ja tütreid on meie ajal ääretu hulk, kes eksiwad wõõral maal patulõbudes, Isjanda armu kutsumist, mida Ta mõnel wiisil saadab, ära põlates. Nad elawad ükskõiksel hinge suhtes, käies rahuga hukatuse teed; kõrwad on neil kurdid sellele armastaja häälele, kes palub neid tagasi pöördta hukatuse teelt.

Wast ainult kord, kui surmakellad helisewad, kui Jumala kohtu walgud jähwarwad igawiku taevas — seal mõnigi märkab Jumalata elu koleduft. Kuid tihti on see siis juba hilja — liig hilja parandada meelt.

Sullegi, kui sa weel alles hukatuse teed käid ja pattudes saatanat orjad, on kutsu ülewalt Ismajast — koju tulla. Jeesuse Kristuse surma läbi on Kolgatal tehtud lepitus ja andeksandmine, kui ka täielik lahtioftmine patu teenistusest. Rohkem weel, — rikkalik pärandus ülewalt kodumaal ootab neid, kes Jeesuse, kui oma Õnnistegija wastu wõtawad. Isjand aga Ise tahab hoolt kanda, et meil siit läbi reisisides ühtegi ei puuduks. Oh, misjugune arm! Kas tõukad sa selle ära? Tule kui Jumal kutsub! Luuk. 14: 17.

Wõta wastu Isjanda arm nüüd, kui see weel waba armuannina pakutakse sinule!

„Nuorten Todistus'e“ järele P. S.

Ära jää hiljaks.

Mie elus tuleb mitu korda sarnaseid hoiatusi ette. Riigi valitsus avaldab armukuulutuse, et tema määratud tähtajani igaiks, kes valitsusele wõlgneb, oma wõla wähandamisjeks ehk täiesti mahakustutamiseks palwekirju wõib sisse anda. Kes nüüd seda antud tähtaega oma kasuks ei tarwita, selle käest nõuab seesama valitsus, kes kord nii hea ja andeksandja oli, pärast tähtaja lõppu tema wõla waljusega tagasi. Ja kõik kaebtused meie poolt selles asjas jäetakse tähele panemata. Jumal kinkis meie armsa aja, millal ta oma poja läbi meie poole pööris, kes meie jüüd ja eksitused oma peale wõttis, ja ehitas silla selle suure lõhe peale, mis patu läbi Jumala ja inimeste wahel oli tekkunud, et inimene jälle Jumala hingamise wõiks saada. Tema on meie mureta tulewiku lunastanud ei mitte kulla ega hõbedaga, waid oma süütu were ja surmaga. Juba wanal ajal, kui Kristusest kui ühest tulewast päästjast teati, Jumal hoiatas inimesi oma päästmiseega mitte wiivitada, mille peale kuningas Saawet iseäranis selgest näitab (Laul 95: 7—11.), rõhutades seda tähtaega „täna.“ Jeesus oma mitmesarnaste tähendusfõnadega tuletab meelde, et meie alati peame walmis olema. Tihti ütlevad inimesed: Mis pärast ei ole Kristuse tulemise aeg Jumalast täpilt teada antud? Aga miks tahawad nad seda teada, millal just üks peigemehe järelt kinni pannakse? (Matt. 25: 10.) Nähtawasti sellepärast, et nad oma arwates parajal ajal wõiksid hakata ümberpöörmise peale mõtlema. Aga milleks läheb kõik muu aeg? Selleks, et elada oma himude sees oma austatud „mina“ tarwis. Millal peab siis walmistama hakkama ehk palju aega läheb tarwis meie hinge päästmiseks? Uue seaduse märgid näitawad, et hinge päästmiseks palju aega ei tarwita, sest iga üks, kes Jõhanda nime appi hüüab, peab ära pääsema (Room. 10: 13). Kuid selle lihtsa asja peale waatamata raiskawad palju inimesi kümneid aastaid, ilma et nad mõistaksid Jõhanda nime appi hüüda. Et appi hüüda — peab enne uskuma, peab Jumalariiki vastu wõtma kui lapsuke (Mark. 10: 15). Et lapsiks saada — peab enne ümber pöördma (Matt. 18: 3). Et ümber pöördma — selleks on waja ülevalt jündida (Joh. 3: 3). Aga uusjündimine omakorda näitab inimestele wõimatu

asjana. Kuidas wõib inimene wanas eas weel jündida? (Joh. 3: 4.) Jmeasju ei saa seletada, muidu ei oleks nad enam imed. Meie ülevaltjündimine on täieline ime. Usjata oleks siin küsida: „Kuidas wõib?“ Digem on Jumalat usaldada ja tema walmispandud hingitus lihtsalt tänuga vastu wõtta. Kui olime lapsed, siis wõtsime kõik vastu, mis wanemad rääkisid. Meie wõtsime neid kuulda, ilma et ise midagi oleksime teadnud. Lõpuks wähenes meie lapselik olek, aga „täismees“ hakkas kaswama. Sõnakuulmine läks meil ikka raskemaks, sellepärast et arwasime juba ise palju teadwat. Et Jumalariiki vastu wõtta, peab inimene uuesti lapsiks saama, uuesti õppima „kuulma“. Uuesti õppima „Ja“ hüüdma. Õppima maailma asjade peale waatama mitte roofiliste prillide läbi, waid lihtsalt nii, kui nad tõesti on. Maailm ja tema waranduse armastus, mis meid keelab Jumala poole pöörmast, tarwitab tervet meie eluaga. Iga tund meie elus, mis ilma Kristusest elatakse, wiib Jumalast aina kaugemale, me kuuleme ta häält ikka nõrgemalt ja nõrgemalt. Iikka wähemaks lõpeb meie jõud ja energia. Peagi jõuab see tund, kus meie armuaeg täiesti on lõpunud. Mis tahad ja sõber siis teha? Meie peame tahes ehk tahtmata Kristuse tulemise vastu minema. Kuid kas lähme nii, et meie sest rõõmu saab, wõi oleme siis nende hulgas, kelledele ta tuleleegiga kätte maksab, sellepärast et nad Jumalat ei ole tunnud ja Jeesuse Kristuse armuõpetuse sõna pole kuulda wõtnud (2. Tes. 1: 8). Oma armastuse pärast on Jumal teatamata jätnud tunni ja päewa, mil Kristus tuleb, et meie alati oleksime walmis ta vastu minema, ükskõik millal ta tuleb. Aga ta ise hoiatab meid mitte seda päewa edasi lükata, waid just käesolewat aega kalliks pidama, sest päewad, mis weel ees, tulewad pahad. Aga waim ütleb selgesti, et wiimajel ajal mõningad wõtawad usust ära taganeda, ja eksitajate waimude ja kurjawaimu õpetuste poole hoida (1. Tim 4: 1). See pärast kartkem, et keegi hiljaks ei jää, nii kaua kui weel töötus on Tema hingamise sisse saamiseks (Heebr. 9: 1). Waata nüüd on õige armas aeg, täna on õnnistuse päew. Tänu Jumalale, et meie weel selles armuajas elame.

(Probužhdeenie. Joh. B.)

Sügawusse!

G. Steinbergeri järele Joh. Sarow.

„Põhjatust hädast hüüan mina Sinu poole, Jehoowa!“ ütleb Saawet 130. laulus. Jumal peab meid ikka sügawusse wiima kuni kõik, mis meist pärit, otja lõpnud. Meie peame ikka jälle uuesti pankrotiteft, maksuwõimetuseft läbi minema, kuni kõik oma jõud murtud. Iisrael pidi Egiptuseft wäljaminekul Punasemere sügawuseft läbi käima, ja ennegu ta Kaanani maale wõis minna, pidi ta Jordani sügawuseft läbi astuma ja waewalt olid ta jalad püha maa pinnale astunud, pidi ta peatuma ja end

terawa noa alla andma, et wiimne ülejääd, mis teda maailma sarnaseks tegi, ära wõetaks. Surm peab alati seda täielikum olema, mida suuremad töötused on, millede osaltseks peame saama. Paljutel on hirm sügawuse eest. Nad on kord südametunnistuse piina sügawuseft läbi käinud ja arwawad sest küllalt olewat. Aga Jumalal on meie tarwis weel sügawusi olemas. Ja otse hinge, kes ennaft on juba lasknud sügawusse wiia, tahab Jumal uutesse sügawustesse wiia. Kas Jeesus ei ütle seda sõnadega: „Iga

wiinapuu oksa minus, mis wilja kannab, harib Tema, et ta enam wilja kannaks" (Joh. 15: 2). Ta ei hari wiljakandmatut oksa, waid seda, mis wilja kannab. Selle peale waatab Ta läbiuurivate filmadega, selle külge paneb Ta oma noa, et teda harida, Ta ei falli ta juures kõige pisemat asja, mis talle kahjuks ja takistuseks on.

Ära kardada sügawusse astuda! Seal on Jumal, Ta tuleb sulle vastu, nagu Ta öelnud: „Ma elan nende juures, kes rõhutatud ja waimust alandlikud on, et ma nende waimu elawaks teen“ ... (Jes. 57: 15).

Paljud ei ole mõinud Jumalat leida ega Temaga kokku saada, et nad sinna minna ei taha, kus Jumal on ja neid ootab: sügawuses.

Keegi tütarlaps, kes mitu kuud pattude andeksandmist ja haigele ihule terwist otsis, ei mõinud seda leida, et ta sinna minna ei tahtnud, kus Jumal teda õnnistusega ootas: sügawuses. Ta oli kindlasti ette mõtnud üht tumedat täppi omas elus mitte awalikuks saada lasta. Kui ta aga seda wiimaks ometi tegi ja ennast alandas, leidis ta rahu hingele ja terwise ihule.

Ära kardada sügawusse astuda, sest seal on aulised asjad. Sügawusest tõi Taawet omad aulised igawese wäärtusega laulud. Sügawusest tõi Jeesus enese au, millest me loeme Wil. 2: „Ta alandas ennast... Sellepärast on Jumal Teda wäga ülendanud. Meid ülendatakse niipalju, kui oleme end alandanud.

Paljud, kes tahawad, et neid edasi wiitakse, ei saa sellest aru, et edasiminemine muud ei tähenda,

kui sügawamale minna. Taaniel pidi lõukoerte auku minema, et Jumalat tundma õppida, mis sügawusega ta Teda seni ei tunnud, ja ta sõbrad pidid tuleahju läbi käima, et „inimese Poega“ tundma õppida, kes tuleahju kaasa tuleb ja tules midagi muud ära ei lae põleda, kui meie kõdikud. Sügawuses nägid nad au, mida seni ei olnud näinud, ja sügawuses elasid nad seda läbi, mis harilikul teel ialgi poleks võimalik olnud. Nii teeb Jumal ka meiega. Ta wõtab äkitselt meie seniste läbielamiste tunde ja wäärtuse ära, nagu poleks neid olnud ja nad midagi Tema filmis ei maksaks. Ja miks? Jumal tahab meid edasi wiia ühte uude ellu ja et meie uut igatseme, wõtab ta wana ära, nagu Jeesus (Joh. 6) jüngrite senised läbielamised läbi kriipsutas sõnadega: „Tõesti, tõesti, mina ütlen teile: „Kui teie ei sõõ mitte inimese Poja liha ega joo Tema werd, siis ei ole elu teie sees!“

See oli jüngritele hädasohtlik seisma jääda ja läbielatud waimuwarast elada. Paljud ei mõista Isanda juhatuses ses asjas ja lähewad endiste läbielamiste juurde tagasi. Aga Waim ei wi meid enam selle juurde tagasi, mida aastate eest läbi oleme elanud, waid Ta wiib meid edasi. Meie ei pea weel kord wana, waid uut läbi elama.

Paljutele ei mõi Jumal kufagil mujal vastu tulla, kui sügawuses. Siin on võimalik Jumalaga kokku saada, sest mujalt ei ole Teda leida. Taawet wõis surma suust pääseda, kui ta end alandas ja ütles: „Ma olen pattu teinud!“ (2. Sam. 12: 13.)

Rõõmus usumees Billy Bray.

Wimetel R. P. Marley.

Billy Bray ei ole ilmauulsus, kuid mees meie suguste eluraskuste ja rõõmudega, kes omas kõrgema elurõõmu ja sai wiljakamaks eluks.

Dige õpetlik on panna tähele tema eluloos, kuidas ta hall igapäine töömehe elu wõib Jumala käes saada ülewoolawaks õnnistatud eluks.

Sündinud on Billy Bray Inglismaal Cornwallis 1794. aastal talupoja lapsena. Wanemad olid kohaliku methodisti kiriku liikmed. Nooremast lapsest kaotab Billy surma läbi wanemad ning kaswatatakse üles uskliku wanaija poolt. Seitsmeteistkümneme aastaselt lahkus ta wanaija majast, et saada iseiseiswaks ning wabaneda usulijest mõjust. Tööle läheb ta sõbakaewandusse. Ühe seltskonna mõjul on ta pea suurem joodik terwes maakonnas. Kõigi toorete poiswigurite juures on kurwem ta langemine suguelulistesse eksimustesse. Mitme elusaatuje läbi hüüdis teda Isanda Waim

meeleparandusele, tema aga wajus sügawamale ja sügawamale, pattuelli. Wastupanefiku meele pärast lasti ta töölt lahti. Siin ja seal otfides omale tööd, rändas ta seitse aastat õnnetus elus, mis sügawuse kohta ise ütleb, et pea kõik waba aja saatis mõõda kõrtsides. Wäljaarenenud joodikuna tuleb ta tagasi oma kodukülasse, kus astub abiellu. Öö öö järele pidi minema naine meest ära tooma kõrtsist. Billy räägib, et on tunnud alati südamewalu, kui oli joomud end täis. Wiimaks tuli ta selle mehe elu suurim kriis ja pöörmistund.

Kaugel isa kodust!

Kuidagi wiisi jattus Bunyani raamat „Pilgud taewa ja põrgu“ tema kätte. Raamatu teises osas loeb ta, kuidas põrgus kohtawad kaks hinge, kes maa peal koos teinud pattu ja käinud hufatusteed. Nad neawad wastastikku teineteist ära kõige raskemate sõnadega. Ka Billyl oli hea sõber, kellega koos töölt ruttasid kõrtsi ja läksid patuteedele.

Kui nool tabas teda mõte: Kas wihkame ja piiname ka teineteist põrgus? See mõte ei annud temale enam rahu. Tärkas hinges igatsus saada paremaks inimefeks. Naine oli temal olnud kord usklik, oli aga ära langenud. Kui nüüd kord mehele rääkis, kui õnnis on uskliku elu, küsis see temalt, kas tema uuesti ei taha hakata eluteed käima, siis tahta ka tema ühes tulla. Billy tundis tungi palwetada, ei julgenud seda aga mitte teha naise ees. Dõfi ärkas ta uuesti ning tundis selgelt, et kui naise pöörmist jääb ootama, ta iialgi usklikuks ei saa. Kiirelt hüppas ta woodist wälja, langes selle ette põlwele ja hakkas paluma Jumalat. Algas äge wõitlus kitsa wärawa taga. Mida enam ta palus, seda enam tundis tungi selleks. Ohtul oli maksupäew ja esimest korda tuli Billy karskelt koju oma naise suureks üllatuseks. Ka kaastöölised panid tähele B. teistjuguft olekut ja pilkasid teda, et wist ka hakata pühaks. „Jkka parem, kui minna põrgu,“ oli tema tõsine wastus.

Äge oli wõitlus, aga Billy Bray ei annud järele.

Patukoorem rõhus rängalt ta hinge. Küll hirmutas teda hingewaenlane igal wiisil, aga Billy wõitis kõif pealetungimised ja kui kord poolwaljult usus sai hüüda, „kurat, ja oled walelik ja walelikkude isa,“ hoowas Jumala rahu tema hinge ning soomused langesid filmabelt. Ohtatus rõõmus ja tänapalwes langes ta Kristuse risti alla ja sai uskuda Jeesuse lunastuse armu. Peagi täideti teda P. Waimuga nii, et tänu ja kiitus waljult taewa poole kostis. Et pöörmine tema juures olnud õige, tunnistab ka see asjaolu, et filmapiik kartmata igale ühele tunnistas Jeesuse armuist. See oli olnud novembri kuus 1823. aastal. Kõik on muutunud uuele inimesele uueks: loodus, loomad ja inimesed. Kui ühes uues maailmas tuli ta omale ette. Temale omase piisiwusega oli ta läbi tunginud selgele siisemisele seisusele ja omandanud P. Waimu anni, mispärast ka tema parastine usuelu on rõõmus ja usujulge.

Tema wäsimata palwete tagajärjel leidis tema abikaasa nädala pärast ka rahu. Oma endistele sõpradele, kelledega käinud patuteedel, piüidis ta armastuse tulidusega teha selgeks õnnistatud elu Jeesuses ja peagi päästeti üksteise järele. Kui läksid tööle mäekaewandusse ja kogusid end kaewanduse käigu juurde töölistes, palus Billy walju häälega oma kaastöölise eest. Leidus neid, kes tema üle naersid, aga ka neid, kes tema soojasüdamikkude palwete mõjul olid liigutatud pisarateni. Nii sündis selle usurõõmsa mehe elu ja tunnistuse läbi ärkamise liikumine mäekaewanduse tööliste seas. Paar näidet siin tema omapärase wiisi kohta hingepea päästmise töös. Keegi kaastööliline, kellega oli käinud patuteed, oli wäga tema südamel peal. See ei olnud mitte usuwastane, kuid tõsiõle uuestisüündimisele ta ka ei tulnud. Kui kord Billy oli oma kartulimaal palwes, pidi ta eraldi paluma mainitud kaastöölise eest. Palwes sai tema selguse, et Jumal selle mehe

päästas. Esimesel kohtamisel hüüab Billy oma sõbrale rõõmsalt, et temale on rõõmusõnum tuua. Mees oli humitatud. Nüüd räägib Billy, et tema eest on palunud ja wastuse saanud, et tema pea päästetakse. Mees oli sügawalt liigutatud ja päästeti.

Baldhus töötas suur Jumala mees Haslam, kes Billy kohta räägib järgmist: Jkka jälle räägiti mulle omapäraseft Billy Brayst. Igatsesin teda näha ja temaga tutwumeda. Ühel hommikul, kui olin pereformnaga kohlwilauas, kuulsin eeskojas kedagi sammawat edasi-tagasi ning waljusti laulwat. Tõusin üles ja läksin waatama, kes see küll wõiks olla. Mu ees seisis järeksilmil wäike mees.

„Mina olen Billy Bray — kas teie olete kohalik õpetaja?“

„Jah, see ma olen.“

„Kas olete ka päästetud?“

„Ka seda tänu Jssandale!“

„Ja see proua seal toas? Kas ka pöörnud?“

„Jah.“

„Jssand olgu kiidetud!“ hüüdis Billy ning astus tuppa ja päris edasi, kas meil ka teenijaid on.

„Ja, meil on mitu teenijat.“

„Kas need on ka kõif uuesti süündinud?“

„Jah!“

„Kus on nad?“

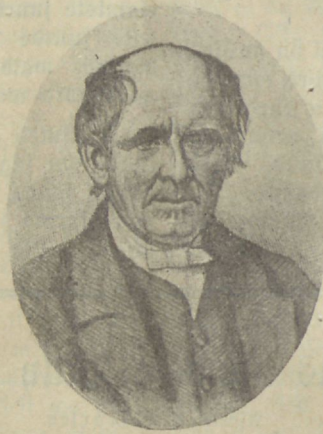
„Kõõgis.“

Silmapiik oli ta läinud kõõki ja natuke aja pärast kajastid sealt laulud Jeesuse auks. Tuppa tagasi tulles astas ja kiitis ta ühte soodu Jssandat. Nüüd rääkis ta, kuidas kord siit mööda sõitnud ja selle paiga pärast filmaweega Jumalat palunud. Hilja aja eest saanud ta kuulda, et õpetaja saanud usklikuks ja ärkamine puhkenud lahti. Kiirelt rakendanud ta oma eesli ette ja sõitnud läbi õõ

siia. Pärast sõiti läksime kooliõpetaja poole, kes ka oli saanud usklikuks ja mõne teise Jumalalapse majasje. Piirita oli Billy rõõm ning hõiskas päris.

Ruumi puudusel ei ole wõimalik tuua ülihuwitawaid näiteid, kuidas see mees isiklikult hingi tõi Jeesuse juurde ja kuidas ta nendega käis ümber.

Umber aasta pärast pärast oma pöörmist hakkas tema ka kõnelema koosolekuis. Need kõned olid lühikesed ja lihtsad täis elunäiteid. Teda kuulsid waesed kui rikkad, wanad kui noored ühesuguse huwiga. Oma surmani jäi tema armastatud ja lugupeetud kõnelejaks. Tema wärskus on seletataw tema iheäralikust palweelust. Kus iial ta oli, palwetas ta. Jseäralik omadus oli Billy Brayl ehitada usu heledat külge. Terwe tema usuelu on südamlik ja õnnelik täis elurõõmu ja usujulgust. Muudugi olid ka kirjakohad, milledest armastas kõnelema harilikult ikka need, mis rääkisid rõõmusest. Kui ta naine suri, hüüdis see: „Wõit! Wõit!“ Billy toonitas siis, et kui nõrk naine surres wõib hõifata wõidust, kui palju enam ei peaks meie mehed seda tegema elus. Mõistagi ei meeldinud Billyle õhkawad ja koormatud ristiinimesed. „Kui peaks olema kõif

Billy Bray.

jüdamed külmad ja tuimad, peab siiski minu oma lõõma õndsas rõõmus Jeesuse armastuse osaduses," hüüdis ta kord. Ühele haigele, kes ainult veel kähisewa, wae-walt aru-aadawa häälega rääkis, ütles ta: Armas wend, sa oleksid pidanud austama Jumalat, niikaua kui su hää! jeda weel wõimaldas. Temagi hüüdis kord waimustatult: „Kui paneksite mind waati kinni, et peaksin waikima, tahan ma weel prundi-augustki laulda ja hõisata Jumala kiituseks!“

Kui tõsine rõõmus mees armastas tema lapsi ja need teda mitte wähem. Peale ülewoolawa sisetuse rõõmu oli temal ka juur usk — usk, mis tegi imet. Alles lihtne töömees ehitas tema ometi usu läbi mitu palwemaja. Esimene neist oli „Peetel.“ Oma kinkis temale tüki maad. Billy aga hakkas sinna peale ehitama maja, raius maha põõsastiku ning kaewas wundamenti. Kui oli pidulikult nurgafiwu pandud, töid mõned inimesed ümbruskonnast mõned koormad kive ehitusplatsile, teised jälle annetasid pisut raha, nii et wõis alata tööga. Iga waba tundi tarwitas Billy ehitustööde jaoks. Kohalik õpetaja püüdis Billyt igawiisi takistada ettevõttes, kuid see mees ei lastnud end millegi läbi tagasi hoida. Eht küll õpetaja esmalt ässitas rahwa Billy wastu, muutis ometigi rahwas sõbraliseks tema wastu ja aitasid teda raskest ettevõttes, eht küll enamuse head lubadused lubadus-tekks jäidki. Billy lõhkus kive ja ehitas paari töömehega edasi, nii et aegamööda maja seinad õhtu tõusid ja juba katuse palke üles seati. Puudus katuse peapalk. Billy palus Jumalat. Teisel päe-

Peetruse kalasaak.

wal andis Jumal ühele jutlustajale jüdames käsu kohe minna ja wiia Billy Brayle 20 kuldmarka. Kui imestanud oli see mees, kui Billy temale asjaolust jutustas. Weel kunagi ei olnud see jutlustaja nii selgelt kuulnud käsku minna ja wiia, kui just sel korral. Billy oli osanud taewa panna oma palwetega liikuma. Sarnasel wiisil ehitas tema jeda maja. Tihti tegi waenlane koduste asjadega temale raskusi, aga ta ei loobunud oma ettevõtetest. Wiimati oli maja walmis ning alati koosolekutega. Algas wägew Issanda töö. 50 inimest langesid korraga kantsli ette, kelledest enamus päästeti kohe. Palju tegi Jumal päästmistööd selles majas. Oli see maja walmis, sai tema käsu ehitada teist palwemaja Kerleysse. Kohe ajus ta usus tööle. Suurte raskuste läbi läks temal wiimati korda omandada tüki maad ehituskruudiks. Hilja õõni oli Billy ehitusplatstil oma pojaga ja tegi tööd. Arwa oli päewi, kus sai üle nelja tunni magada, Issand aga kinnitas tema ihu kui ka hinge. Raskesti tööst olid rakud tema kätes. Imelikul wiisil palus ta omale taewast tükk tüki järele. Teisel koos-

olekul pärast maja walmis jaamist päästeti kaks hinge. Billy hõiskas: „Soo, nüüd on kõik waew juba taju-tud!“ Nii ütlemata kalliks pidas see usumees inimese hinge.

Raswanud usujulgusega ajus ta ehitama kolmandat maja. Keegi jõukas mees kinkis krundi. Mahajäetud kiwimurrust sai temale õige odawa hinnaga nüüd tüki maad kiwimurdmiseks, sest et warajamad katted leida soodsat kiwimurdu olid jäänud tagajärjetuks. Omaks suureks rõõmuks leidis B. sealt kõige paremad ehituskivid. Selle ehitamise ajal oli Bray kord kuskil rannakülas, kus mitmed usklikud tahtsid anda heal meelel ka midagi palwemaja ehitamiseks, kuid wiimasel ajal oli olnud kalasaak nii wäike, et igapäewaseks ülespidamiseks ei jättunud. Ohtusel koosolekul palus Billy Bray tungiwalt Jumalat, et tema meeste õist kalapüüki õnnistaks, et nemad ka Issanda riigi heaks saaks midagi anda. Tõesti Issand kuulis palweid ja mees- tel oli enne kuulmata juur kalasaak. Mõni sai kuni 20000 kala. Mehed andsid kümnise ja weelgi suurem osa Brayle, kes kaldal kalad enampakkumise teel 135 mk. eest ära müüis. Meie wõime omale ette kujutada, kui rõõmus oli meie Billy Bray. Peame kahjuks loobuma ettetoost usk- asju, kuidas Jumal teda tarwitas nende kase esi- mehe kabelite ehitamise juures.

Kolmanda kabeli, mille ehitas, nimetas ta „Kala- wõrguks,“ wõib olla just selle sündmuse peale mõel- des. Selle maja ehitas ta wähe-ma waewaga, sest mõned jõukad mehed andsid suuremad sum- mad. Kõik oli wal-

mis, kuid puudus kantsel. Ühel enampakkumisel filmas Bray üht kõrtsilauda, millest arwas kergelt kantslit wõi- wat teha. Ta pöörab kellegi lähidalseisja poole küsi- musega, mis see kõrtsilaud küll wõiks maksma minna. Umbes kuus marka, arwas küsitaw ja küsis ühtlasi, kas tema mitte Billy Bray ei olla. Kui see jaatas, andis mainitu temale kuus marka laua ostmiseks. Wi- mati tuli ka kõrtsilaud enampakkumisele. Billy, kes oksjonist midagi ei teadnud, sirutas kuus marka ja hüüdis: „Siin on kuus marka, mul on jeda kantsliks waja.“ Muudugi puhkes lahti naer, mida Billy kui- dagi ei wõinud mõista. Pandi haambri alla kuue marga pakkumisel. Keegi pakkus seitse. „Ei“ hüüdis Billy, „mitte seitse, waid mul on kuus marka.“ Uus naerulagin. Nii läks siis laud kellegi teisele Billy mitte-pisuseks kurwastuseks. Kurwalt sammus Billy kõrwale, et jääda Issa ette palwesse. Seal jäi ta ra- hule. Nüüd tuli temal otsida mees, kes annud laua ostmiseks kuus marka, keda aga kuskilt ei leidnud. Näeb, kuidas weetakse soovitud kõrtsilauda. Ta jälgis

foormat, et näha kuhu, see laud nüüd dieti saab. Tema lähedal kõrtsi ukse ees peatus koorem ja hakati wiima lauda sisse, mis aga kuidagi ei õnnestunud. „See on wast tükk,“ hüüdis ostja tufaselt, „maksin seitse marka ja saan nüüd ühe marga eest põletuspuid.“ „Müüge laud mulle ja tooge kabeli juurde, siis annan ma teile kuus marka,“ ütles Billy. Ostjal oli hea meel, et laud lahti saab, ning sõitis kuhu soovitud. „Noh, see on täiesti meie Jumala mood,“ hüüdis Billy rõõmsas meeleolus. „Mu Jumal teadis, et mul ei olnud hobust äravedamiseks, sellepärast lasi Ta kõrtsmiku selle mu kabeli ette tuua.“

Eh! Billyl, küll tervekstegevise ardi ei olnud, on tema usupalve läbi mõnigi saanud terve, mis iseäranis tihti oma perekonna juures ette tuli, kuid ka avalikkudel koosolekutel, kus haigete eest palvetas. Peame siiski loobuma nende üfsitute sündmuste kirjeldusest.

Niisama suur, kui oli usus, oli ta ka igapäises elus. Kunagi ei unustanud neid, kes kannatawad puudust ja nälga. Kunagi ei toonud ta Jumalale ohvrit, mis tema omale ka ei olnud ohwer. Keegi jutlustaja, kes elas mõni aeg tema juures, räägib järgmise liigutawa loo. Ühel hommilikul lahtus B. kodunt ja tuli mõne aja pärast tagasi kandes teine teise käe peal last. „Aga Billy,“ küsis ehmatanud naine, „kuhu tahad ja panna need lapsed!“ „Nende ema on surunud ja isa neid jätnud maha. Ma tõin nad kaasa, kasvatame neid ühes oma lastega.“ Naine häbaldas ja muretšes, sest said nad ise waewalt elatud. Billy aga pani lapsed põrandale ja ütles neile: „Siin on nüüd lapsed teie kodu!“ Mina omast kohast, ütles jutlustaja, olin sügavalt häbistatud, sest ehk mul küll ei olnud lapsi ning mu sissetulek oli hea, ei oleks ma kunagi mõelnud võta kaks last kasvatada. Tundsin tungi Billyle anda midagi laste kasvatamiseks. Arvasin waitšelt järele, et mul on 55 mk. ja üks kross raha. Ostustasin anda laste kasvatuseks 5 marka. Waewalt oli raha Billy käes, kui hoifates naisele hüüdis: Näed Josehwiine, weel ei ole lapsed meil sõõnud juutait ja juba on annud Jssand nende heaks 5 marka! Mul aga, ütles jutlustaja, oli tunne kui oleksin need 5 mk. warastanud. Tundsin häbi, et olin annud nii wähe ja sellepärast ütlesin: Billy anna need 5 mk. tagasi, sest ma anna sulle ühe 10 mk. kuldraha. Kes oli rõõmsam kui Billy. Mina aga tundsin rõhumi hingel ja mul oli selge, et ei olnud weelgi wähe. Billy võta see 20 mk. sest Jssandal ei ole head meelt minust. Walju häälega tänab B. Jumalat, kes nii armastasti waeste laste eest hoolitseb ja nende usku kinnitab. Nemad pidada naisega nüüd aina halleluujaja hüüdma. Wõtsin raamatu ja tahtsin lugeda, kuid mind waldas halb tunne ja selgeks sai mulle mu usuelu wilets seis. Ostasin Jssanda poole: Mis tahad Sa, et pean tegema? Wastus oli selge: Anna Billyle weel! Andsin weel 20 mk. „Pea piüsti Josehwiine,“ hüüdis Billy „raha tuleb sisse küll.“ Palusin Jumalat, et annaks ka mulle tunda jeda õnne, mida tundis Bray, sest mul ei olnud ju enam taskus raha kui 15 marka. Midagi ei aidanud, pidin andma weel 10 mk. ja wiimaks ka wiimased wiis marka, misjuga seid B. aga ei võtnud wastu, arwates, et mul jeda raha läheb teel waja.

Nii siis ka jäi. Müüd jäime palwesse. Kunagi ei olnud ma omas elus nii rohkesti õnnistatud saanud kui seekord. B. Waim langes išeäralikul wiisil meie peale ja saime täidetud jumaliku wäega. Lapsed aga kaswafid B. majas ausateks inimesteks.

Mitte ainult, et püüdis aidata waeseid, kus ial aga sai, waid išeäraliku armastujega käis ta ka waatamas haigeid ja ja surijaid. Walju rõõmu ja troosti on ta neile toonud walude maailma.

Arusaadam, et sarnane palwe, usu- ja teomes kui oli Bray, wägewasti awaldas mõju oma ümbruse peale. Puhkes lahti suur ärkamine. Ühel ainsal nädalal päästeti üle saja hinge. Kui kallid olid temale hinged ja kuidas püüdis ta neid igal wiisil tuua Jeesuse juurde. Sellest ärkamisajast oli Billyl pruugiks pühapäiwiti paastuda ja nii terwet päewa pühendada Jssandale, Teda paludes, piiblit lugedes ning inimesi koosolekule kutjudes.

Muidugi olid ka temal kui igal inimesel omad wõitlused ning raskused, niisuguseid wõitis oma lapseliku kindla usuga ära. Hinge waenlasega oli tema tihti kui isiklikult wõitluses. Ühel öjel teekonnal waldas teda hirmu meeleolud. Teda hirmutasid mingisugused pimeduswäed. Lähenedes jõe sillale sõistas saatan temale kõrwa, et silla peal temale ilmub ja paha walmsstab. Ruttu oli B. leidnud ssemise julguse tagasi. Waljul häälel hüüab ta: Saatan, kes on saatan? Mis wõib tema teha weregaga pestud hingele? Kurat on langenud ingel, taewast wäljatõugatud waim, wõit Kolgatal ta üle saawutatud. Mina olen Billy Bray, Jumal on mu isa, mis wõib mulle teha saatan?! Rõõmsas meeleolus, lauldes jatkab ta oma teekonda. Olles lihtwõline, kes oma kätega pidi teenima armurikkale perele ülespidamist ja seal juures tehes hoolega tööd Jssanda wiinamäe põllul, on arusaadam, et teda ka wahest rõhusid mured. Iseäranis raskust jünitas jelles temale naise uskumata meel, aga ka tema kaswas mehe kõrwal. Kord nimetanud saatan Billy täielikuks narriks, kes mõõda maad käib ja töötab ja ühtigi selle eest ei saa. „Kaugeltki mitte nii suur narri kui sina saatan. Kord olla sul olnud ju auline koht taewas, kuidas tuleb aga see, et sind sealt tõugati wälja. Mis —?“

Inimese kartus oli temale tundmata. Igal juh- tumisel tunnistas tema oma Õnnistegijat ning oskas tõsiõnneid tõdesid ette kanda armsamal kujul. Kunagi ei kustunud tema esimese armastuse tuluke, waid see kaswas, mida wanemaks sai. Omas olemises oli ta lihtne, õiglane ning südamlik, midagi ei olnud tema juures järele tehtud. Iseäranis ilus omadus oli tema alandlik olek. „Siioni mäel“ ütles keegi, „nägi ta Jumala au keerubide üle, Hermoni mäel langes Jumala õnnistuse kaste ifka jälle tema südamele ning Saaroni orus noppis ta ilusamaid alandusõisi, mis tegid tema elu üheks heaks elulõhnaks paljutele. Taabori mäe seljakul heitis ta maha kõik murede koormad ja muudeti teda taewasesse olemisse.“

Eraldi armastas tema kõnelda taewaseist asjust, mida tegi sarnase rõõmu ja südamelise soojusega, et kuuljale tahtmata jäi tunne, et see mees on taewases kodus. Oh kuidas tahtis ta taewa igawesed wõlwalused panna kajama oma kiituse lauludest kui õndsate saatel

jammub Jumalainna kuldseil uulitfotel. Rahaahneid, arwas ta, ei wõi lasta Jumalainna, sest nad hakkafid lõhkuma kuldseid uulitfatiwe.

Enne tema surma sündis weel suur ärkamine, mille hing ja juht oli wana Bray. 1868. aasta algel oli ta juba õige haiglane, pidas aga edasi foosolefuid ja käis vaatamas haigeid. Kiirelt kahanes ta ihu jõud. Ta tundis, et teda kutsub Jsa. Kui tuli arst ja waatas teda läbi, ütles ta: „Teie surete warsti.“ Walju häälega hakkas hõiskama Bray: Halleluuja! Halleluuja! Warsti olen taewas Jeesuse juures! Siis küfis ta

tõijeks jäädes arstilt: „Härra doktor, kas tohin wiia teie poolt terwiseid taewa ja öelda, et tulete pea järele?“ Meie wõime arwata, misjuguft mõju need sõnad uskumata arsti peale tegid.

Billy Bray wiimased elupäewad olid Jumala austamise päewad. Mõni minut enne lahkumist hüüdis ta kustuwal häälel: Gloria. Wõiduhüüdega astus ta surmast igawesse ellu. 25. mail 1868. aastal kustus jelle rõõmsa ujumehe elutuli, et loita helkja tähena Jumala igaweses auriigis.

Koetakse kangast.

Ma lõpetan oma elu kui kangur kangast, — — — Jes. 38: 12.

Kiirelt liigub süstpool elu kangaspuul, masinlikult ruttu, uimastawas kiiruses — koetakse kangast . . .

Wäledalt liiguvad käed, põimides lõngu elu mitmewärwilisse kanga. Tuliselt sõtkuwad jalad tallaspuul hommikust õhtuni — läbi ööde ja aegade; — ei ole seisakut, ei waiki kangaspuude lõgin ja laksatused, ei lasku käed süstpooli ega raue jõud jalus, sõtkudes tallaspuul.

Koetakse kangas... Koetakse mõnisarnaselt, koetakse mitmeis wärwes: Hõiskel ja joowastuses, kütkestatult ja kirglselt, nõjutult lõngade särast. Närwiliselt ja sügawas rahu, hoolimatult ja loiult, piinlikus puhtuses ja energiliselt hoolega, kindlalt ja täpselt põimitakse lõngu päewade pikkuselt elu kirjusse kanga. —

Heitlewad karjuwad wiirud koes, tuhande joonelises wärwide mängus, heitlewad ja walminewad elu metsikuks maske raadiks. Ka looklewad ja langewad kurbuse keerulised ja kibedad lõngad, leina wärwes, luitunud ja pleekinud — kastetud mures ja pisarais — ja walmineb riie kui surmarüü, mida koowad tume-

dad melankoolsed kujud, eksides hämaruses ja tuikudes öös. —

Koetakse kindlaid wärwe: punast ja walget, walget ja punast. Lumiwalget, särawat, puhast, weripunasel põhjal, armastuse kuldseil lõimil —

ja walmineb kangas kui kuninga tütre kuub pulmapäewaks. Koetakse ning koetakse... Ent walmineb riie, lõpeb lõng süstpoolil, langewad tardunult käed ja waikiwad raugenud jõul jalad tallaspuul. Sirutab aeg igawikust oma raudse käe, lõikab külmal, teraskülmal kääril kanga telispuilt ja rebib walminud riide elu poomilt. Kuidas siis küll näeb see wälja, milleks kõlbab kangas, kus juures tehti tööd, nähti wae- wa, higistati ja hoolitseti?

Siis jah, kustub lustilik sära, tuhminewad kiirgawad wärwid; muuutuwad wale lõngad ja langewad pettuse lõimied. Purustatakse leinalinikud igawiku pidusaali wärawail, lõpeb maskeeritute lõng ja langeb orjade rüü. —

Kuid — helkima lõowad weripunased jooned walges riides, selginewad ja sär-

wad kuldseid lõimied kuninga tütre kilpsilmi koetud pulma kuues — — —

Koetakse jah kangast, koetakse ruttu, koe-

Walges riides taewa poole.

takse mitmes wärwis. Missugune on kangas, mis walmineb ja walmineb ja mille kood sina?

Leidub selles igawiku wärwe: Walge, weripunasel põhjal, armastuse kuldseil lõimil? Pane seda tähele, enne kui kood wiimase lõnga, enne

kui lõigatakse koolja käel kangas telispuilt. Hirmus kui seisad katmata ja paljas; sest sinu riides ei leidunud igawiku wärwe. Walge, weripunasel põhjal, armastuse kuldseil lõimil!

M. Krimm.

Kahekõne.

Wenekeelest A. A.

Elli: — Tere Leeni! Kuhu sa nii kiirelt tõtad, et mind sugugi ei märka?

Leeni. — Ah, Elli! Kust sa nii ootamata tulid, nagu oleks taewast maha kukkunud? Aga tead, et ma tõesti ruttan, — meil on täna üldine näitemängu proow, mul on elawam ja kõige wastutusrikkam osa. Sellepärast ära pane imeks, et sind ei märganud...

Elli. — Näitemängu proow? — (imestanud häälega).

Leeni. — Ja-jah! Miks sa nõnda imeks paned? —

Elli. — Jah, Leenike, mina esimest korda kuulen, et sina teatris esined.

Leeni. — Esimest korda kuuled? Ma ei pane seda sugugi imeks, sest meie ei ole üksteisega juba kolmel kuul kokku saanud! —

Elli. — Sul on õigus. Aga mina ei saa enesele ette kujutada, kuidas sina, alles kuuteistkümne aastane tütarlaps, julged teatris esineda; ma läheksin ärewusse ja ei saaks sõnagi suust!

Leeni. — Ah, aha, räägid rumalat juttu... Tõe poolest, kui kohtlane sa oled. Tule ülehommeme N. N. teatrisse ja sul on wõimalus näha minu esinemist. Ma pileti sulle...

Elli. — Ei, ei, ära muretse pileti pärast, — mina ikka ei wõi teatrisse tulla! —

Leeni. — Noh, mis see on „ei wõi,“ minu pärast pead katsuma tulla! See on lõbus ja sa kahetsed tõesti, kui sa sellel õhtul puudud.

Elli. — Ei, Leenike, ära paku ühtigi, — kui sa tahad teada, siis on mul sellel õhtul palju suurem lõbu, kui seda teatris wõib leida, üldse suurem kui sa seda enesele oskad ette kujutada...

Leeni. — Aga, nimelt, mis siis? Kas saladus wõi? —

Elli. — Noh, miks sa nõnda räägid! Ümberpööratud, ma olen wäga õnnelik kui ka sina sel ajal minuga oleksid, sa saad kuulda midagi uut ja tõesti rõõmustawat, leiad midagi kallist, mis parem kui kõik maailma lõbud kokku...

Leeni. — Kuule, kuule, ma sind sugugi ei mõista! Millest sa nõnda mulle räägid? —

Elli. — Ma räägin sulle igawese elu rõõmust, mille osaliseks wõid sa juba siin maa peal saada! —

Leeni. — See, mis ma nüüd sinult kuulen, on mulle tõesti nõnda uus, et ma midagi ei jõua ette kujutada. Igawese elu rõõmust! Ainult kolm sõna, aga kui palju selles mõistma-

tut... Kuule Elli, waatan sinu peale ja ei saa sinust aru. Need kolm kuud on sind teinud arusaamatuks, kellekski uueks, iseäralikuks...

Elli. — See wõib tõesti nõnda olla, Leenike. Seda uuendust tunnen ma isegi... Ah, kui sa teaksid, mis ma olen läbi elanud ja peale selle tunnud; kui palju imelikke ja walgusrikkaid rõõmusid! —

Leeni. — Sa äratad minus uudishimu ja ehk mul küll wähe aega, siiski palun lühidalt jutustada, mis sinuga siis on juhtunud?

Elli. — Oh, kõige suurema rõõmuga, Leenike, — ja weel sellepärast, et mul omal oli mõte sinuga oma rõõmu jagada. Kallis, asi seisab järgmises: Kord läksin ma ühest majast mööda, mis pealt poolt sugugi teistest oma wälimuse poolest ei erinenud, ja kuulen, et tema lahtistest akendest lauluhääled kõlawad. Sa ju tead, kuidas ma laulu armastan. Ma läksin ruttu akende juurde ja jäin imestades seisma nagu sammu, — nii wäga mõjusid helid ja sõnad mu peale, mis sellel minutil esimest korda, esimest korda minu südamesse ja hinge tungisid...

Leeni. — Aga mis seal siis oli? Mis laulmine? —

Elli. — Oota aga üks minutike, ma jutustan sulle kõik. Sõnad, mis sel minutil kuulsin, kutsusid ja meelitasid mind millegi uue ja tundmata asja juurde. Nad kõlawad weel praegu mu hinges:

Mu sõber tule Jumala kotta!

Alanda Jeesuse risti alla,

Sealt rahu wõid wõtta...

Mulle näis, et sellel minutil nägemata käsi neid minu südamesse kirjutas...

Leeni. — Noh seda ma küll ei oleks sinust uskunud. Ja kas tõesti mingisugused waimulikud laulud sinu peale nii suurt mõju awaldasid? Kas sellest oled sa nõnda teiseks muutunud? Weel kord ütlen sulle, et ma sinust aru ei saa — kust sinule niisugune wanaeide maitse tulnud. Kujuta ette, minu arwates nõnda wõib ainult keegi seitsmekümneaastane wanaeit eneses tarwidust tunda waimulikkusid laulusid kuulata ja taewariigi peale mõelda, kes oma aja ära elanud ja peab oma surma wastu walmistama.

Elli. — Aga sa ei ole mind weel lõpuni kuulanud; mäletad weel kui meile gümnaasiumis räägiti, et iga asja üle otsusta tema lõpu järele.

Leeni. — Noh, lõpeta siis — ehk mul küll vähe aega, ma siiski ohwerdan sinu jaoks mõned minutid.

Elli. — Täna sind tähelepanemise eest, mis mulle väga armas. Ja nii siis . . . , mingisugusele sisemisele sunnile järele andes astusin sellesse majasse. Tõesti, mis ma seal kuulsin, oli mulle täiesti uus. Laulmine lõppes, aga minu südame põhjas kõlasid jumalikud hääled ikka edasi, ja näis, et minus ärkasid mingisugused tundmused, mis ma ennem ei olnud läbi elanud. Ma läksin julgesti inimestest läbi ja istusin wabale kohale naisterahwaste hulka, kes mulle täiesti tundmata olid. Suure, aga koduse saali eespool otsas astus keegi jutlustaja kõnetoolile ja luges mõned sõnad ewangeeliumist. Minule iseäranis langesid südamesse sõnad: „kui keegi ei sünni ülewalt, ei wõi tema Jumalariiki näha.“ Ja kujuta omale ette, et need sõnad minu kõrwus ikka edasi kõlasid, ka siis, kui koju tulin, õhtust sõin ja kui ma magama heitsin. See oli kui wägew jutlus, mis ei waikinud minu mõtetes ja tegi minu südametunnistuse rahutuks. Üks küsimus kerkis üles, mille peale püüdsin wastust leida, aga minu mõistus oli jõuetu selleks, et tunda selle küsimuse sügawust. Ja see küsimus oli: kas olen ma ülewalt sündinud, nagu Issand omas sõnas räägib, ja kas saan ma Jumalariiki näha? Juba oli kesköö kätte jõudnud, aga ma ei saanud magada. Mõtet töötasid elawalt. Süda peksis rahutult rinnus. Kaks häält wõitlesid hinges nendel mälestusrikkail minutitel. Üks hääl ütles, et ma olen liiga noor selleks, et sellele piinawale küsimusele wastus otsida, teine hääl maalis mulle ette, et Jumala teenistuseks olen tõesti noor, aga patu teenistuseks — täiesti küps. Ma selgesti tundsin neil minutitel, et ma oma kambri üksi ei ole, ja minu juures seisab See, kes wõib piinawale küsimusele wastuse anda. Ja mul oli koguni tundmus, et Tema armastaja pilk minu peale waatab, — see andis mulle julgust ja ma otsustasin seda silmapilku tarwitada selleks, et siin samas oma küsimusele wastus saada . . .

Leeni. — Pea kinni . . . Kas olid sa sel õhtul terwe? Kas sul mite pea ei walutanud?

Elli. — Ei, Leenike, kehaliselt tundsin ennast täitsa terwena; aga hinges oli möll selle küsimuse pärast!

Leeni. — Mulle on see tõesti aru saamata! —

Elli. — Ma usun sind, kallike. Et sellest aru saada, peab seda ise läbi elama . . .

Leeni. — Noh, hea küll, — aga kas sa said oma küsimuse peale wastust?

Elli. — Oh, ja! Ma tõusin woodist üles, langesin põlwele peale, ja nii palawalt, kui ei üal

enne, hakkasin Jeesust paluma, et Tema minu mõistuse ja südame oma walgusega walgustaks, et Ta annaks tunda oma sügawa tõe mõtte. Ja Ta andis mulle mitte ainult seda, mis palusin, waid üle minu palwe. Ma weel ei jõudnud oma palwet lõpetada, kui mind korraga taewalik rõõm täitis, õnn, mida ma siia ajani oma inimliku mõistusega ei suutnud ette kujutada, mida ma sõnadega ei jõua wälja öelda, liig waene ja nõrk on selleks maine keel. Ainult ühte ma tundsin, et olen ülewalt sündimise läbi elanud.

Leeni. — Ja sa ei fantaseeri? Kas sa seda tõsiselt räägid?

Elli. — Nagu Jumala ees! Ja ma ei räägi seda sellepärast, et sinu tähelepanemist wõita, aga et sind juhtida Kristuse juurde. Kui tõsine sõbranna soowitan sulle pöörduda Issanda poole patukahetsemise palwega ja seda, mis sa minult kuulsid, wõid siis ise läbi elada.

Leeni. — Elli, sa äratasid ka minus selle küsimuse üles, — ja ta seisab juba nüüd kui mõistus mu ees, ma ei saa aru, aga ta teeb mind rahutuks.

Elli. — Jah, ma mõistan sind! Selle küsimuse õige wastus on igawene elu õnnelikus läbikäimises Jumalaga, aga wale wastus — igawene surm Jumalast jäädawalt lahutatud! — Nüüd otsusta, kumba sa kallimaks pead.

Leeni. — Tarwis seda järele mõelda, Ellike, nii pea kui proow mööda, teen omale ülesandeks sellele küsimusele wastust leida.

Elli. — Ei, ei — just praegu! —

Leeni. — Noh, ma ei saa sinust aru, miks just praegu, kas mul edespidi aega küll ei ole? Ma olen alles noor, õitsewa terwisega, maitseen elu, millest mul suurem osa alles ees. Mul on selleks aega küll, et Jumala peale mõelda ja ennast Tema teenistusse anda.

Elli. — Leenike, Leenike! Kui kahju sul on ennast praegu Jeesusele anda, kus sa seisad täis rõõmu, elu ja õitsewat terwist, — sa tahad ennast Temale anda alles siis, kui mööda su noorus, närtsinud terwis, mõistus tõntsiks jäänud, tähendab, kui su teenistust kõige vähem tarwis läheb kui Jumalale, nii ka saatana. Kui sa kellelegi sõbrale oled otsustanud lillekimpu kinkida, kas sa tõesti hakkad ootama kuni õied närtsiwad, kuni õielehed kuiwawad ja maha langedawad. Mõttele, kuidas sa oma sõpra niisuguse kingiga haawaksid . . . ta arwaks seda pilkamiseks. Leenike, Leenike, mis see on, — kas sa tõesti oled otsustanud kõik paremad elupäewad ohwerdada patu teenistuseks, ja Jeesusele ainult seda, mis siis üle jääb — kiratsemist, haigust, wanadust . . .

Teine pool hauda.

Wäsiud tuultest, tormist tihti õhtasin:
Oh et sellest ilmast kord ma pääseksin.
Teinepool hauda ma mõtleksin nii,
Seal olen patust ma waba ja prii,
Seal olen õnnelik Jeesuse sees,
Siin nutan tihti weel waentlase käes.

Jah see on küll nõnda, et siin mõõral maal
Meile juhtub mõnda, mis seal ülewal.
Teinepool hauda küll enam ei wõi
Kiustata meid, sest maha ta jäi;
Teinepool hauda ka ootaja pruut
Peigmehega täiest saab ühendatud.

Kui ma nõnda ootsin omal wabadust,
Pärast surma lootsin patust pääsemist —
Kõrwa mul kõlas siis selgelt see hääl:
Pruut saab siin ehitud, mitte kord seal;
Surmast peab läbi siin minema ka
Enne kui hauda weel kantakse ta!

Surnud Kristusega, üles tõusnud ka,
Jumaliku wäega peab nüüd elama.
Teinepool hauda, — ehk ilmas küll weel
Liigub ja käib ta, kuid mõte ja meel
Taewastes asjades ülewal on
Warjule pandud — oh küll see on õnn!

Surnud enesele ja maailmale,
Olu Kristusele, mitte „minale.“
Teinepool hauda — sest Kristusel sai
Surma, mis patune loomus meil tõi,
Ülesse tõusnud siis Jumala wäes,
Selleks meid pandud on Kristusel sees.

Ei nüüd enam jääda rahule ma wõi,
Kätte tahan saada, mis mul Jeesus tõi.
Wäsiud siin wõideldes enesega
Ilmast ei igatse pääfeda ma,
Waid minu enesest, Jumala Tall,
Siis on kõik patud mu jalgade all.

A. Karongo.

Asfiisi Franz, Jeesuse Kristusel sõjamees.

Järetrüff keelatud.

H. von Neborni järele wabalt tõlkinud Joh. Sarow.

3.

Oli ilus sügisilm aastal 1206. Asfiisi linnas
Piazza Nuova platsil mängis rõõmus lastekari. Maja
uste ees seisid lobisewad naised kirjute pearatükitega ja
tähtsalt sammudes tõttasid mehed, igaüks oma ärisse
ja ammetisse. Aktiivelt läksid lapsed ehmanult üksteisest
eemale. „Bazzo! Bazzo!“ kisedasid nad ja näitasid
ühe mehe peale, kellel juuksed sassis, riided närused,
silmnägu kahwatanud, milles põlewad mustad filmad
haruldase järuga hiilgasid. Wanemad inimesed filmit-
sesid teda: kas see ei ole — ei wõimatu, siin peab
effitus olema. — Wähe aja pärast julges keegi wälja
õelda, mida paljud arwasid: „See on Pietro Ber-
nadone nõdrameelne poeg!“ Aga waewalt oli sõna
ta suust wälja läinud, kui juba paljud sellest erutusid.
Mehed, kes pahased, et Franzil ilmaaegu otsinud ja
kellede wiha nagu ta isalgi põlema süttinud; wäiklased
wainud, kes hääl päewil ei olnud julgenud talle kõik
paha südamel pealt ära õelda; päewawargad kes suure-
mad rõõmu ei tunne, kui lärmitseja ja seda, kes maas
lamab jalaga tõugata, rõõmu tundes, et abitu isikuga
tegemist on; need kõik piirasid mehe sisse, kelle pilk
oli pöördud maa pealt sissepoole, kes asju waatles,
mida suuga wõimatu üles rääkida ja sellepärast midagi
kuulma ega tundma ei näinud.

Kui tihti oli ta rahwahulga imetluste all läbi
tänavate sammunud, süda rahutu ja tühi, nüüd pidi
ta end kummardama, et kiwide eest kõrwale hoida,
mida talle järele loobiti, pilkesõnad panid ta kõrwad
huugama, aga ta tundis ennast üks olewat Sellega,
keda kõige rohkem põlatud ja halvaks pandud, et
igaüks omad filmad Tema pealt ära pööras, ja oli
nüüd õnnelik. Kuigi loomuolemine ja arm oli tema
südamel alles üksteisega tublisti wõitluses, oli siiski
teadwus Jumala armust nii wägew tas, et see teda
eneseolemisest wälja tõstis.

Pikkamisi saabus haruldane rong, mis iga sammuga
suuremaks paisus, Franzil isamaja wärawale. Ehmu-
nult ebaharilikku kõra pärast astus kaupmees wälja ja
ka proua Pica silmitsees ülalt, läbi wõretatud akna,
kust ta alati, ärakadunud poja tagajärelt oodates,
salamahti wälja waadanud. Waewalt oli Bernadone
asjast aru saanud ja wiletsat mustaskmäärinud kaju
ära tunnud, kui ta nagu wihast pöörane Franzil peale
kargas, tema käe tugewasti piisku haaras ja waitiwa
ja allaheliliku mehe kibedate etteheidetega üle puistas,
mis enam walu sünnitasid, kui mõõraсте kiwid ja pil-
kesõnad. Jah ta oleks poja otse tänawal ära kagista-
nud, kui teised poleks wähele tulnud. Tema uhtust
ei wõinud ükski asi surmawamalt haawata kui see.
Aga seda peakid kõik wähemalt teadma, et tal selle
narri ja hullutajaga enam midagi ühist ei ole, et ta
teda enam oma pojaks ei pea, waid temaga nagu
warga ja auriisujaga ümber käib. Hoopide ja jala-
tõugetega ajas Bernadone oma ohwri enese ees maja
siiseruumidesse. Mürtisudes läks üks kinni nende ja
ammuli suuga waitiwa ja kätsewäe rahwahulga wa-
hel. Silmapilguks hingas wanema mehe pilk noore-
mal kujuk, aga see ei olnud armastus, waid külm
põlgatus, mis selles pilgus ajetses.

Kas see oli noormees, keda kõik imeks panid, sih-
wakas, elastiline ja painduw kaju?! Kui wana rauk
nägi Franzil wälja ja oli alles 25 aastat wana. Sil-
mad, fenasti joonestatud kulmude all, olid auku wa-
junud, peenike nina, üks tema peailudustest ulatas
wälja kitsast, selgest silmnäost ebaloomulikult suurena
ja terawana, ja ilmeka suu ümber, milles hambad,
nagu Celano ütleb, pärilöörina hiilgasid ja mida
õhuke mustjas habe ümbritses, olid puudus ja walu
jägawad jooned tõmmanud. Ja weel see ülikond!
Bernadonet waldas wihahoog uuesti. Ta tõukas poja

pimedasse keldriruumi ja pani ukse tema tagant lukku. Kuna Franz enam furnuna kui elavana kõwale, niiskele kwiipõrandale langes ja sinna hingetult jäi lamama, ruttas kaupmehe-isa rahulikult muiates, wõti taskus oma naise juurde ja teatas talle, et üleannetu poeg, kelle järele ta palju õhates igatsenud, nüüd jälle kodu olewat, aga nüüd olewat ta, tema, Pietro Bernadone wõimuses, ja ükski nutupisar ei pidawat teda wabastama: wiimaks ometi olewat tal wõimalik pojale kätte maksta ja ta tegewat seda nüüd põhjalikult, mis tänini wõimatu olnud.

Pica, kes oma meest wäga hästi tundis, ei julgenud wiimase juuresolekul sõnagi wastu rääkida. Ometigi pidas ta filmad lahti. Kui ta mees ühel päewal asjatalituse tõttu kodunt ära juhtus olemas, haaras ta pihku saatustliku wõtme, mida ta peidukohast üles leidnud, awas seega poja wangihoone ja püüdis, nagu ennegi piisarate ja palwetega selle südant pehmedada ja teda selle tee pealt ära tuua.

Mis mõlemad üksiteisega kõnelesid, kas Franzil forda läks ema uskuma panna oma kõrget kutsset, talle õelda, kuidas kõigi kannatuste all tema süda raha täis olewat ja kuidas ta ka emale seda rahu soowiwat, seda meie ei tea, igal juhtumisel süüdis see tegu ema-armastusest, et Pica poega, kui ta nägi, et see wõimatu oli ja talle ikkagi ärakadunud jäi, — mõtles wabastada ja teda lasti ka põgeneda pimedal õöl.

Oma wanemate üle kaebamata läks ta wäiksel St. Damiani tagasi, ikka sellel kindlal arwamisel olles, et siin ootawat teda Jumala antud ülesanne, mida ta kindlasti oskustas igal tingimusel täide saata.

Kui Pietro koju tuli ja teada sai, mis naine teinud, pidi wiimane ta rufikat maitsta saama, nii wähe oli ta erutus ajajookjul alles wähenenud. Ta tormas nõufogu-majja ja nõudis linna nõufogult, et see tema raha warast politseiwõimude abil junniks wargsiwõetud raha summat tagasi andma, jah pealegi weel kõik raha pojalt tagasi nõuaks, mis isa iiales talle annud. Pead raputades püüti ta meelt mõõda teha. Kui ka küll kodanikkude seas lugupidamine Franzil wastu oli alla langenud, leidsid ometi kõik ebaloomuliku isa teguwiihi inetu olewat, kelle südamet mitte üksi iga isalik, waid ka iga inimlik tundmus näis ära lämbunud olewat.

Kuna magistraadi käskjalad St. Damianis Franziga läbirääkimises olid, samimuse Bernadone kärsitult omas toas edasi tagasi.

Wiimaks seisid mehed jälle ta ees. „Koh?“ hüüdis kaupmehe-isaud neile wastu. Need kehitasid õlgu. „Ta ei tule mitte, lausufid käskjalad, „sinu poeg ei seisa ühegi ilmliku kohtu all, tema olewat Jumala pä-

walt, kähib sulle õelda, et tema ei wõi inimesi lasta oma peale kohut mõista!“

See juhtis natukegi ta meelt rahustada, et oma raha jälle kätte sai. Kui Franzilt selle järele küsiti, näitas ta tummalt kabeli aknanurka, kuhu ta seekord raha wisanud: sealt saadi ka see kätte. Jkka weel rahutu olles, kufjus Bernadone waimuliku kohtu poja wastu kofku. Oli Franz jeniini wastu tõrjunud, siis ilmuse ta kofje kufje peale piiskopi lossi; ja seal pidid isa ja poeg wiimast korda wastastikkum seisma ja üks-teisega kõnelema. Oli ennemalt Bernadone perekonnast palju kõnelnud, siis tehti seda nüüd õigusega. Tunti kahju emast, kes nõdrameelse poja pärast walju mehe walitfufe all kannatawat, jah waewalt wõis Usfufi linnas üht südant leida, kes Pietro Bernadonet ei põlanud selle kurbloõ puhul. Suur rahwahulk oli ka täna piiskopi lossi ette kogunud, kes asja lõppu tahtfid näha: See tuli ka warsti: Waewalt oli piiskop oma kõne lõpetanud, milles ta nõudis, et Franz püüdufe pärimise õigustest loobuks, ja midagi enam

isalt ei nõuaks, kui see endise waimustusega hüüdis: „Mitte midagi ei taha ma saada ega omas käes hoida!“ ja ennegu teda jõuti takistada, oli ta kõik oma riided enefe ümbert ära heitnud, neid isale ära annud ja seisis nüüd üksi jämedas patufahetsemise kuuces, mis ta juba kaua muude riiete all kannud, imestawa waimuliku ees. „Teie olete mu tunnistajad,“ hüüdis ta waljusti, „et ma kõik, ka riided ära olen annud. En-

Pärnu C. E. lased oma ühingu 5 aastase juubeli puhul.

nemalt olen ma seda meest isaks nimetanud, nüüd tulewikus ütlen ma ainult: Meie Jsa, kes Sa oled taewas. Tema juures on mul püüandus. Teda tahan ma sest ajast peale üksi usaldada ja terve lootuse Tema peale panna!“

Liigutatult wõttis piiskop puuduse ja nälja tõttu lahjaks jäänud kuuja oma kaenlasse ja määsis teda enefe palliumi, piiskoplikku kuupe, kuna Bernadone tumeda pilguga, ilma et pojale ühte leplikku sõna oleks õelnud, kodu poole sammus.

Meile ei teatata, mis waene Pica ütles, kui ta wiletfaid, pojalt järelejäänud riidenarufid omas käes hoidis. Zalgi ei näe ta enam ta lahket muigamist, ialgi ei astu enam kerge, sihwakas nõdrmehe kuuja tupp! Wõib arwata, et kõigi lootuste lõpulil nurjaminek ta südamet täiesti murdnud, et ta pea ära furnud, midu wõiks waewalt seletada asjaolu, et ta hoolimata abikaasa hirmuwalitfustikufst rufikast ja raudsest wõimust ei oleks püüdnud pojaga üht terwitussõna wahetada ja talle oma õjawõttu, ta edaspidise nii õnnistatud elu kohta, tunnistada. Juba seefama päew, kui Franz isaga wiimast korda kõneles ja St. Damiani tagasi läks,

jündis temoga midagi, millest palju kõneldi. Kui ta lauldes läbi metsa sammus, tungisid korraka rõõwolid metsapadrifust wälja karates ta kallale. „Kes ja oled?“ küsijid nad, lootuses miskit saaki saada, waeselt ja fiiski õnnelikult mehelt. „Mina olen suure kuninga käskjalg,“ lausus Franz muiaates. Nad löid teda ja wiskafid ta kraawi. Siin wõid ja lamada, Jumala herold, hüüdjä käskjalg,“ hüüdsid nad ja jookfid minema. Mahalöödu tõusis üles ja läks lauldes oma teed edasi. Talle tundus wabana ja kergena, sest ta kandis tõsist õnne südames, mida maa peal keegi talt ei wõinud ära rööwida.

Sest ajast nähti Franzi tihti kodulinna tänawail. Tema hää, mis kodanikke üles kutsus talle ehituskiwe andma, kõlas waljusti läbi Afsiisi.

Siis taskis ta nad oma õlgadel ehitusplatsile, ega puhunud enne, kui Jumalakoda uuesti oli üles ehitatud.

Ühel päewal astus „Afsiisi kerjus“ ühte majja, kus rõõmsasti pidustati. Omaks ehmatuseks tundis ta laua ümber istuwate piduwõrraste seas paljud oma endised seltsimehed ära ja astus esimeses ärewuses kiiresti tagasi, lootes et teda weel tähele ei pandud. Aga taga jündis nii samuti, kui seekord, mil ta pidalitõbise eest tahtis ära põgeneda. Ka nüüd tundis ta koha häbi oma argtuse üle. Ta pööras tagasi, astus sest hülgawat, lagistawat seltskonda ja tunnistas walju häälega, misjugune muutus temaga sündinud ja kui rikas ta omast waesusest hoolimata nüüd Jumalas olewat. Ei warjanud piinliku tõearmastuse tõttu ka seda, et ta praegu peaaegu Kristuse sõjawäe jookfikuks oleks saanud, ja palus wiisakalt andi oma kabeli ehituse heaks. Wana armas, lahke muigamine, nagu enne-malt, asetses sealjuures tema näo joontel, mis noortele seltsimeestele mõõdunud aega meelde tuletas: nad ei pilganud teda mitte, waid andsid talle rohkesti ja tänades läks Franz minema.

Et preestrile mitte koormaks olla, ja wististi ka sel põhjusel, et mitte oma ära hellitatud maitsje järele käia, ei wõtnud ta sellest enam miskit sööti wastu, waid käis majast majja inimestelt kerjates, mis talle toiduks tarwis läks. Kui ja siis koju tuli külmade, kirjult läbiseigi wifatud toidu jäätistega, kohkus ta neid waadates ja talle näis kergem nälgida olewat, kui jarnast kraami suhu panna. Kas see oli wõimalik, et jarnast toitu wõis süüa? Aga ta mõtles Selle peale, Kes tema eest waeseks saanud ja sai wõidu enese üle.

Wõidust hoolimata ülalnimetatud pidupäewal oli Franzil ifkagi raske uuesti omi endiseid tuttawaid kohata, ja ta hoidis wõimalikult nende eest kõrwale. Siiski aga trehwas ta ühel päewal kirikus oma wenna Angeloga, kes teda kõige rohkem põlsanud, sest kiriklik oli Angelo kui hea kodanik kunagi, mitte niijugune nõdrameelne, kui Franz! Jlm oli taline. Franzil oli õhuke, kehwa ülifond seljas ja wärikses külma käes. Angelo mõõtis teda pilkawa waatega ja kõneles siis ühe sõbraga waljusti, et külmaft wabiseja pidi seda kuulma. „Walu Franzi, et ta sulle midagi omast palawuseft müüb.“ Franz pöördus ümber ja ütles lahkesti muigawa näoga: „See pole minu käes müüa,“ wastas ta, „minu südame palawus on Jumala päralt, ja Ta maksab mulle iga higitilga eest nii rikkalikult, kui keegi inimene seda wõib teha!“

Kui Franz kewadel 1208. oma wäsimata töötamise tõttu Damiani-kabeli ülesehitamise wõis lõpetada, pööras ta tähelepanu lagunud Portjuunkula kabeli peale. See kabel, mis Franzile tõsiseks Peeteliks pidi saama, seisab tänapäew weel alles. Wististi oli tal seekord ainult soow sinna üfiklasena elama ajuda ja ta wõis wähe aimata, et see paik nii laialise liikumise kätkits pidi saama, nagu see mõne aasta pärast sündis.

See oli, nagu seda oletatakse, 24. weebbruaril 1209., kui St. Subasio preester, kes seal tihti misjat käis lugemas, ewangeeliumi jüngrite wäljasaatmisest (Matt. 10: 7—10.) ette luges. See andis talle, mida ta igatses. „See on, mis ma tahan,“ rääkis ta, „see on, mis ma otfin, seda himustab mu hing kõigeft wäest teha.“

Talle näis, nagu oleks Jeesus ise preestri asemel altaris seisnud ja talle uue kalli ülesande täita annud: Ta ei pidanud enam furnuid, waid elawaid kiwe Jumalatempli ülesehituse tarbeks kokku kandma, misjugune auline tööl!

Wiies peatükk.

Kui meie walguses käime, siis on meil ifekeskis osa 1. Joh. 1: 7.

Sõna, mis Franzi wäikeses kabelis ilmutusena liigutanud, pidi talle ja mitmele teisele wennale elu reeglits ja juhtnõõriks saama. Nagu ta iiales midagi poolikult ei teinud, nii ka siin. Eks Jeesus öelnud:

Matt. 10: 7—10. Aga minge ja kuulutage ja öelge: Taewariik on ligi tulnud. Tehke haiged terweks, puhastage pidalitõbised, äratage furnud üles, ajage kurjad waimud wälja; ilma olete teie saanud, ilma andke. Teie ei pea mitte kulda ega hõbedat ega kahte kuube, ega kingi, ega sara: sest töötegi ja on oma toiduse wäärt.

Sõna sõnalt täitis ta seda käsku: wiskas sandaalid, misjuguseid ta seni kannud ära, walmistas omale kuue jämedast riidest, wahetas wõõ kõiditu wastu ümber, Siis astus ta jutlustajana üles ja tema sõnad tungisid kui tuli südame põhja. Nagu ta alati terwitas ja jutlust algas sõnadega; „Issand andku sulle rahu,“ nii tõi ta ka tõesti rahu enesega kaasa, et ifegi tema wastafed, kui ta neid südamlilikult kallistas, oma meelepaha unustafid.

Mis tegi ta sõnad nii muljelikuks? Mitte kõneand, sest see oli Franzil puuduline, aga see oli Püha Waimu wägi, mis kuuljad wangi wõttis, et nad Jumalafõna, mida esimeft korda, wõõra ladina keele asemel, omas koduses keelemurdes wõisid kuulda, wastu wõtsid. See mees ei kannud neile ette tiihje jutte, waid rääkis sellest, mida ise läbi elanud, nõudis ainult seda, mida ise kõige kõrgemal määral läbi tegi, jah ta ise oli elaw jutlus. Ta ei pidanud kinni ei harjumuseft, ei kombest ega wormist, waid kõneles elust elu tarwis niijugusel toonil, millest kõige lihtsamgi inimene aru sai: see oli uus ja tungis läbi.

Ta näis inimeste filmis teije aja inimene olewat: sest nad ei olnud oma Dnnistegijat iiales tunnud, nii ligiolewaks ja ifiklikuks ei olnud ta neile ilmafti saanud, kui see haruldase imejutlustaja sõnades nüüd jündis. (Närgneb.)

Pompei linna orjatiudruk.

Tõlkinud D. B.

„Maja kinkisin ma oma abikaasa õele,“ ütles Koriander, „ja kuigi mul väga kahju on, et ta sarnase umbusku jattunud, ei muuda see ometi asja. Seks jääb ta siiski. Raha andsin ma aga oma wana sõbra pojale ja seks ta jääb. Ma ei wõta midagi tagasi, waid loodan, et sa julgesti mu juurde tuled, kui sul edespidi abi tarwis läheb. Ainult ühe asja juurde jään, et ei fina, ega su abikaasa, ega preili Kamilla Ireenega kokku ei püüaks saada.“

Eesõues kohtas Wiktor just teda, kellega Koriander ei lubanud rääkida.

„Miks nii kiirelt?“ küsis Ireen. „Kas teie filmapilguks jääda ei wõi? Ma tahtsin teiega õele midagi saata.“

„Koriander keelas mulle teiega rääkimast.“

„Kumalus! Siis kuulake vähemalt, mis mina teile ütlen. Andke see Schwiale ja ütlege, et ma teda südamest terwitän.“

Ta andis Wiktorile wäikeste pakikeste ja ütles weel: „Elage hästi, seal tuleb Koriander.“

Kui Sowroonia pakikeste awas, leidis ta sealt kakskümmend kuuldükki.

Sowroonia ja Kamilla töötasid nüüd hoolega. Kamilla maalits mõndagi ajalooft ja elust — ja nimelt juure osawusega. Teatud päewadel käis ta teistega ühes ristimise ettevalmistustel. Seal märkas ta pea, et ristiusus midagi sügawamat, kõrgemat ja kaunimat oli, kui ta siamaani aimanud; ta ehmatas iseene waatamise juures, millest Priskilla rääkis ja mida ta oma südametunnistus talle kohuseks tegi. Ta ei mõistnud esialgselt Jumala käskude suurust, ei saanud aru, et teatud mõtted, tunded ja teod, mis talle nii süütud näisid, tõesti patud olid. Sellepärast jõudis ta alguses pikkamisi edasi, aga siiski ta jõudis edasi ja Sowroonia märkas warsti, et pöörmistöö ta hinges alanud — weel enne kui Kamilla ise seda mõistis.

Raksteistkümnes peatükk.

Karja hulka loetud.

Nii möödusid nädalad ja kuud. Ühel õhtul koputati kõwasti uksele ja Ewrofiine teatas: „Proua Ireen on wäljas.“

Kohe tema järele ilmusid kaks kaetud nägudega naisterahwast, üks neist oli Ireen, teine — üks orjatiudrukust.

„Ireen!“ hüüdis Sowroonia imestanult. „Kas Koriander lubas sind meile tulla, kallid õde?“

„Mis on mul Koriandri loaga asja?“ wastas Ireen mantlit seljast wistates. „Muidugi ei luba ta seda, aga ma ütlesin ju kohe, et ma siiski tulen.“

„Ireen!“

„Noh, mis on?“

„Mida pean ma ütleva?“ wastas Sowroonia. „Ma ei mõista sarnast wahekorraga, sest ma täidan heal meelel oma mehe soowe.“

„Jah; see on teine asi,“ ütles Ireen. „Sinu mees on ka teistfugune, kui minu oma — ja kui ta küsib, kus ma käisin, siis ei tarwitse mul wastust

otsida. Tema auks wõin öelda: waewalt saab kedagi maa peal nii kergesti petta kui teda.“

„Ireen, kas su süda tõesti lubab sind oma mehele walelata?“

„Miks mitte? Mis sest on? Eks ole ma ju ise wale? Mis sest on, kui keegi, kelle terve elu wale on, ükskord enam wõi vähem sõnadega waletab? Ela hästi, mu armas! Meie peame minema.“

Raks sündmust olid tähtsad järgmisel suwel. Esimene — tütrekeste sündimine, kes isa soowil Aglaatia Martjella nimeks sai. Kamillale oli wäike olewus niifama suureks rõõmuks kui emale enesele. Teine sündmus oli Kamilla ristimine. Temaga ühes ristiti weel teisi üksteistkümme. Nad seisid kõik reas ristimiskabelis, näod lääne poole pööratud. Piiskopi käful sirutas igauks parema käe tunnistusfeks, et nad end saatanaft lahti ütlemad. Siis küstis piiskop:

„Ütlede sa end saatanaft ja tema tegudeft lahti?“

„Ma ütlen taft lahti,“ wastas igauks.

„Ütlede sa end maailmaft lahti kõigi ta toreduse ja lõbudega?“

„Ma ütlen neist lahti.“

Siis küstis kas nad iga üksikut osa apostlikust usutunnistuseft usuwad ja nad wastasid igale küstimusele: „Jah, ma usun.“

Lõpuks küstis: „Usud sa meeleparandamist, ristimist, pattudeandeksandmist ja usud sa igawest elu?“

Siis puhus piiskop nende peale ja palus, et Jumal neile oma Waimu annab. Nüüd wõteti igauht õliga tundemärgiks et nad Kristusesse kui õlipuusse olid poogitud.

Sellepeale sai igauks omale kõrwaruumis ristimiskuu. Isa, Poja ja Püha Waimu nime appi hüüdes kastis piiskop neid kolm korda wee alla. Nüüd wõteti neid weel kord õliga ja pandi walged riided selga, kus juures piiskop ütles: „Wõta puhast walge kuub ja wii ta puhtalt meie Isanda Jeesuse Kristuse kohtujärje ette, et sa igawese elu pärid.“

Ristitud wastasid: „Amen.“

Sellelega lõppes ristimine.

Nüüd loeti Kamilla usklikkude selfi ja ta wõis oja wõtta pühast õhtusõmaajast.

Selleaegsetele kristlastele ei tulnud mõttesfegi, et kirik midagi muud wõiks olla, kui usklikkude ühendus. Ühel päewal, kui Kamilla ja Sowroonia õhtusõmaajalt tulid, ootas esimest kiri Martjalt. Ta waatas kirja ruttu üle ja luges siis:

„Armulisele preilile patriistide perekonnast. Lätia Kamilla Paratale, tema õelt Martia Gratiaanalt, Luutsius Strohwiuse Korneeliuse abikaasalt paremad soovid ja palju õnne! Tea, armas õde, et ma terve olen ja wäga igatfen sinult sedasama kuulda. Tea ka, et meie siin paljuid leidtime, kes Pompeist põgenenud, aga wanemateft ei tea ma midagi. Kirjuta mulle warsti, kuidas su käsi käib. Terwita dominus Koriandert ja domina Ireenet, niifama ka dominus Wiktori ja domina Sowrooniat. Meie siin sed sõbrad terwitawad sind. Ela hästi!“

„Kui kaugel näib minust see elu, mil Martsiaga ühes elastme,“ ütles Kamilla kirja kokku rullides.

„Jah, armas,“ vastas Sowroonia. „Sinu kohta maksab sõna: Pimedus on mööda ja õige valgus paistab.“

„Ma kirjutan Martsiale ja ütlen talle kõik,“ vastas Kamilla.

„Tõde on ikka kõige parem,“ kostis Sowroonia.

Kamilla ei viivitanud, vaid kirjutas kohe järgmiselt:

„Amulisele prouale patriitside perekonnast, Martsiat Gratiaanale, targale ja kuulsale Luutsius Strohwiuse Korneeliuse abikaasale, soovib ta õde Lätia Kamilla õnne ja tervist!“

Tea, armas õde, et su kiri meie kätte jõudis ja ma väga rõõmustasin, et sa õnnelikult Rooma jõudnud ja terve oled. Sedasama võin ka enesest öelda. Veel pean sulle midagi teatama, mida sind lahkesti palun vastu võtta. Nimelt seda, et ma püha ristimise läbi kristlaste sekka astusin. Viktor ja Sowroonia on ka kristlased. Ma soovin, et ka sina Roomas jutlust läheksid kuulama ja meie puhta püha usu vastu võtaksid. Ära muretse minu pärast. Praegu kristlaste tagakiusamist Kreekamaal ei ole ja kui ta peaks kord tulema, siis usaldan ma oma Jumalat, et Ta mulle jõudu annab truuviks jääda surmani, kui mu surm Jumala tahtmine peaks olema. Dominus Koriandri ja domina Treenet ei näe meie enam. Esimene vihastas väga, kui sai teada, et meie kristlased oleme ja keelas oma abikaasaga läbi käia.

Dominus Viktor ja domina Sowroonia terwitavad sind ja sinu meest. Terwita kõiki tuttavaid, ära unusta ka Floorat. Halastagu Isand Jeesus Kristus su peale ja olgu sulle armuline, kuigi sa Teda ei tunne! Ela hästi!“

Terwe aasta möödus rahulikult, enne kui Kamilla oma kirjale wastuse sai. Siis aga toodi ühel päeval kaks pergamentrulli korraga. Veel enne kui Kamilla esimese lause lõpetas kirjas, mis mitte ta õe kirjutatud ei olnud, kajas ta juust imestus ja rõõmuhüüe.

„Mu ema, mu ema!“ hüüdis ta põlvili langedes; siis kattis ta näo kätega ja nuuksus kui laps. Ta ulatas rullid Sowrooniale ja ütles: „Oe mõlemaid, aga esiteks ema kirja.“

Sowroonia luges: „Preili Kamillale, oma tütrele, soovib Flaavia Aureelia Ketta terwist, õnne ja tarkust! Ma ei kahtle, et mu laps rõõmuga mu pääsmisest kuuleb. Alles eile sain teada, kus mu tütar on. Ma elan nüüd Martsi juures ja palun sind ruttu teele astuda. Siis räägin sulle pikemalt omaist saatusdest. Su isa puhkab igaweseks unes. Kamilla, mu tütar, ma ei leia sõnu sulle kirjutada, mis suguse hirmu ja waluga ma su kirja lugesin. Parema, kui sa Pompeis oleksid surma saanud; nüüd elad sa aga seks, et jumalast lahkuda, oma perekonnale häbi teha ja ema süda murda. Ma käsin sind kohe sest ujust lahkuda, millele sa andusid. Ma wannun sind su ema armastuse juures, su wanemate-maja jumalate juures, su lapselõlme kodu juures, su isa haua juures Pompei tuha all, kõige juures, mis sulle armas ja püha — lahku walejumalatest, lahku halba-dest sõpradest, kes ükski süüdlased, et sa end nõnda võifid unustada. Tule koju ema kätesse, oma õe

majasse, su kodumaa jumalate juurde! Tule tagasi minu juurde, mu palawalt armastatud, mu südame Kamilla! Raitsku jumalad Sind.“

Martsiat kiri oli lühem ja külmem. Ta kirjutas:

„Martsiat Gratiaanale terwitab oma õde Lätia Kamillat! Ma teadsin ammu, mis sugune sa oled, aga nii rumalaks ma sind ometi ei pidanud. Kamilla, mul on häbi su pärast. Tule kohe Rooma, lase, et meie sind sest häbist wälja tõmbame. Oleksime ometi Sowroonia kohe Kalwurniusele tagasi saatnud! Tema on kõiges süüdi. Tule kohe, siis unustame kõik! Soovin sulle õnne ja tervist, kõige pealt aga mõistust — terwet inimese mõistust ühe sõnaga. Ela hästi!“

Kamilla nuttis ikka weel. Martsiat etteheited mõjusid wähe ta peale. Ta oli oma õe terawustega harjunud; ema kaeblikud palwed tungisid aga ta südamesse.

Wiimaks tõstis Kamilla pea ja hüüdis: „Oh, Sowroonia, mis pean ma tegema? Ema kiri tahab mu südame murda. Jumal ise ütleb: „Austa isa ja ema, ja siiski öeldakse ka: „Kes isa ehk ema enam armastab kui mind, see ei ole mitte minu wäärt.“ Ütle mis pean ma tegema?“

„Sa ütlesid seda juba ise armas õde. Kas sa ei taha Tema wääriline olla? Tahad sa Temale häbiks olla?“

„Oh ei, ei — muidugi mitte.“

„Siis on tee selge su ees, arwan ma.“

„Aga tohin ma jätta oma ema käsku tähele panemata tema juurde tulla?“

„Ta on ju oma käsku selgesti põhjendanud, tahab sind karjast eemale wiia, heast karjatsest kaugemale. Ema juurde minna tähendaks siin: Jeesuse juurest ära minna. Wähemalt ei saa mina teisiti otjustada.“

Kamilla filmad eksisid kauguses. Siis aga hüüdis ta korraga: „Anna mulle pergament ja ma kirjutan enne kui mu otsus hakkab kõikumama. Ma kirjutan enne, kui mu süda lõhkeb. Oh, ema, ema, tohiksin ma su juurde tulla?“

Sowroonia tõi pergamenti ja Kamilla kirjutas:

„Domina Flaavia Aureelia Kettale soovib ta armastaja andelik tütar Lätia Kamilla terwist, armu ja õnnistust! Luba mind, mu palawalt armastatud ema, sulle öelda, kui väga õnnelik ma olen kuulda saades, et sa elad ja terve oled. Kui väga tahaksin sind näha ja walu teeb mulle, et seda enesele ei wõi lubada, sest sa käskisid mind ühes oma usku jätta. Ma olen Tema nimel ristitud, Tema sõna kuulnud, püha õliga salwitud ja käte pealepanemise läbi õnnistatud. Wiinas ja leivas olen Isanda ihu ja werd mäletanud ja Temale märgitud. Nii ei wõi ma enam tagasi minna.“

Armas, kallid ema, ma palun sind: Anna mulle andeks! Ma, tahan sinu käsu peale kõik maha jätta — ainult mitte Kristust. Kui sa teaksid kuidas mu süda armastuses su vastu tuksus, kui sügawat walu ta tunneb, et sulle sõna kuulmata peab olema! Isandale ei wõi ma sõna kuulmata olla, sest Ta on mind armastanud ja enese mu eest annud. Ma loodan, et sa mulle andeks annad. Terwita mu õde! Nende riidadega wastasin ka tema kirjale. Sowroonia terwitab teid mõlemaid. Ma soovin südamest, et oleksin wõinud teisiti kirjutada, ilma et seal juures pattu teha. Ela hästi!“

(Järgneb.)

Jlmawaate nurk.

Moodne teosoofia — K. L. Marley.

III.

Viimases numbris panime tähele, et teosoofid õpetavad hingede rändamist, et hing jälle sellesse ellu sünnib. Nad eitavad aga võimalust, et inimese hing looma võiks minna, nagu seda Indias oletatakse.

Kuidas sünnib nüüd see hingerändamine? Eelpool panime tähele, et teosoofid arwawad inimestel seitse keha olewat, milledest üks on tema nähtaw — aine-line. Niisama kui inimesel seitse keha olla, nii olla ka seitse taewast ehk hinge asemaad. Kõige labasem neist on nähtaw elu maakeral. Kui sureb inimene, algab ta rändamist kõrgemate hinge asemaadesse. Igal uuel asemaal paneb maha ühe oma kehast. Neli astet on, milledest sammub läbi ja näeb end kui peegli ja kus teda kaalutakse. Selle sügawama enesetundmisega jõuab ta kama-loogasse — sulatustulle. Siin sulatustules kaotab ta ühe osa kalduwusest elu nähtawa järele. Ühe waheastme järele jõuab ta paradiisi. See ei ole mitte piiblik öndsate surnute ootamiskoht, waid sisemise inimese arenemise astme nimetus. Need hinged nüüd, kes ei lase end wabastada eluihast ja kalduwusest maisuse külge, langewad siit uuesti nähtawa ilma ning omandawad karmaseaduse põhjal omale keha ja wastawad elutingimused. Kõrgemad, rohkem wabad hinged aga rändawad siit waimude ilma, kus näewad Plato ideede järele asjade ja olemise ürg- ehk täiskujusid, viimast olemist. Siingi kuulleb hing igawesi ürghelisid. Seitsmendal astmel kuulleb hing igawesi nimetusi ja töötab oma elukogemusi läbi ja algab siis uuesti teed tagasi maa peale. Mida kõrgem on hinge seis, seda kauem wiibib siin, kuni wiimaks enam ei tulegi tagasi maa peale. Teekonnal uude kehastusse saab ta üks keha teise järele tagasi. Wiimendal astmel näeb ta oma uut elukäiku, mis karma õigluseaduse põhjal temale määratud teel täiusele. Nii sünnib siis inimene jälle maailma. Seda suremise ja sündimise ratast käib seni, kuni wabaneb eluihast, kaduwusest ja isiku olemisest. Selle rändamise eesmärk aga on isiku kustumine Nirwaanasse.

Mis on karma õigluseadus? Midagi ei sünni juhuslikult, kõik elusündmused on põhjendatud, lausub moodne teosoof. Igal asjal oma põhjus, igal teol oma tagajärg. Walitseb üldine õigluseadus, mis inimese elu ja selle sündimisi ära määrab ja seda seadust nimetab teosoof karmaks. Et nüüd iga tegu peab tasutama, olgu hea wõi paha, siis ei lepi teosoof mitte piibliku tasu õpetusega põrgus wõi taewas, waid laseb inimest ise maa peal kurja järgmises elus teha heaks ja hea eest saada tasu. Mõistmata elusaatused on tihti tasu mõõdunud elu patude eest, missugust peame wastu wõtma rahulikult, nuri-semata, sest iga tegu on märgitud meie hinge. See õpetus on õige hall ja wana, juba Pythagoros ja Plato õpetasid seda, niisama juutide seast Josephus ja Kabbala kirjanikud. Nendelt on seda laenanud teosoofid. Mis on õieti Nirwaana? Siin lähewad arwamised isekeski teosoofidel tihti lahku. Igatahes on ta neil kõigil üles wõetud kõige arenemise eesmärgiks. Ta on isiku kustu-

mine ürghinge-jumalusse, tarwitawad tihti ka sõna Jumal siin juures, mis aga ei ole õige. Kui on inimhing kõik õppinud elust, mida oli õppida, tuleb kustumistund Nirwaanasse. Nii on siis Nirwaana hinge algkodu, jumaluse rüpp, kus inimhind enam ei püsi iseteadwa isikuna, waid on sealpool elu ja surma, teadwust ja tahtmist. Isik on kustunud — Nirwaana on käes. Meie näeme siin müstikute elueesmärki labastatud näol.

Abinõud Nirwaanasse jõudmiseks on kõrgema teadmise ja salaõpetuse omandamine, mis võib leida „ainult“ teosoofias tema täies puhtuses, mille teatud eht sektid maik juures. Teadmisele lisaks tuleb selgestinägemine, mille abil teosoof näeb nägematut ilma ja näeb asju ja olewusi nende sisemises seisus. Saatuslega tuleb jääda rahule, mis edustab jõudmist Nirwaanasse. Heategewus inimeste ja kõige elawa wastu, sest inimene peab end tundma osakesena suurest kosmosest. Elu tuleb eitada ja walida askees. Meditatsioon — süwenemine ehk sisemine waatlemine. Tuleb püüda elada läbi kõrgemat ekstaasi, kokku puutuda jumalusega. Kõrgem armastuse tee. Terwe uniwersumiga ühte sulamine, looduste, looma ja inimese wennalsuse äratundmine ja teostamine. Puhastustuledest läbisammumine ja tahtmise kustutamine on kõik abinõud Nirwaanasse jõudmiseks.

Arwustus: Õige lühidalt, ainult tema peajontes oleme eelmises tutvustanud oma lugejaid teosoofia õpetusega. Tähelepanelik lugeja on muidugi märganud, et meil siin eestkätt on tegemist ilusa luulelennuga, sest pea kõik need oletused hõljuwad õhus. Teosoofia on inimeste kätetöö nagu nägime tema arenemisajaloost. Lappimistöö, kus inimesed on kui lapsed mänguplokkidest ehitanud omale wastawa hoone üles. Jäeti alles, mis meeldis ja heideti ära, mis meeldis, kuni inimsüda leidis temale meeldiwa eneselunastuse-tee. Wäga palju tema kenast luulest kannab kindlalt autosugesiwseid tundemärke. Teosoofia on waimu ratsionaliseerimine. Tema püsib pimeduse wägede tege-wusel ja musta maagia aluspinnal, sest ta on nagu nägime spiritistlikul algatusel saanud liikumine. Jumalat ei ole, on ürgjõud. Kristus on suur inimsoo õpetaja, kelle werel ainult sümbolne wäärtus. Mis selle õpetuse peenem ja hädaohklik õpetus, on kahtlemata hingerändamine. Sel teel rahuldatakse paljud tuhandeid, kes jääwad petlikult oma eluendust tulewastes eludes ootama ja kaotawad sellega kõik, sest inimene ei tule teist korda sellele maakerale, seda ütleb piibel selgelt: „Inimesel on seatud üks kord surra, aga pärast seda on kohus“ (Heebrea 9: 27). Nii tuleb meil waadata teosoofia peale kui ühe wiimase aja wägewa eksiõpetuse peale, millest meil kui tõsistel ristiinimestel tuleb hoiduda, sest tema on täiesti ristiusu wastand. Oma haritlastele oleme meie kohustatud kätt sirutama ja nende elukeerdküsimisi piiblikust seisukohast aitama lahendada, sest piibel ja teadus ei seisa sugugi üksteise wastu, waid täiendawad teine teist.

MÕNDASUGUST.

JUUDI MÄRTER. Regiina oli haruldaset kena tütarlaps, kindla iseloomu ja tundelise hingega. Oma targa iseloomu tõttu kaitses ta oma waateid kindlasti. Ta oli waimustatud oma isade usust ja äge ristiusu wastane. Juhuslikult sattus tema pihku Uus Testament, mida suure huwiga luges. Aegamööda paistis Kristuse ristilt tõewalgus tema hinge. Oma täie südametulega andus ta äratuntud tööle ja sai täiesti Issanda omaks. Kui palawalt ta oma Lunastajat armastas!

Olles rikka kaupmehe tütar algasid tema pöörmise silmapilgust tema elus rasked wõitlused ja tagakiusamised. Ta pidi lahkuma isamajast. Ühes suuremas pangas

leidis ta omale teenistust. Ei siingi olnud rahu kaudu, Panga omaniku poeg hakkas Regiinat armastama ja tegi temale ettepanek astuda temaga abiellu. Ta ei wõinud minna uskmata mehele, waid tahtis olla täiesti Kristuse päralt. Silmapilk lasti ta lahti ametist ja oli nüüd sunnitud kandma puudust ja wiletsust. Ta jäi truuks.

Kiiewis ristas teda sealse juudi-kristlaste koguduse wanem Peeter Gorodish.

1919. aastal töötasid suurte õnnistustega Lõuna-Wenemal mennoniitide reisijutlustajad, kellega Regiina liitus ja sõna ristist laiali aitas kanda. Nad jagasid end wähe-matesse gruppidesse, et laiema ulatusega töötada. Grupp,

milles Regiina töötas, oli sel ajal just Jekaterinoslawi linna ümbruses. Külades möllas soetöbi, mis nõudis palju ohvreid. See väike wahwa Jumalariigi-töötajate grupp tegi kõik, mis wõis häda vähendamiseks, mis läbi rahwa usalduse ja armastuse wõitsid.

Ühes külas olid sõna tõsisel mõttes kõik naised ja lapsed haiged. Nad aitasid haigeid ja hädalisi.

Tuntud mässuwäe juht Mahno tungis oma sõjawäega siia maakonda. Mahno oli Jumala wastane anarkist. Tema

Sarwedega dinosaurus, kelle teaduslik nimi „Monoclonius Nasicornus“, on leitud Red Deerii jõe äärest Albertis Ameerikas on Mongoolia muneja dinosauruse järeletulija Põhja-Ameerikas.

sõduritest tulid ka paljud misjoni töötajate koosolekuile ja päästusid. Arusaadawail põhjustel ei wõinud nad kauem jääda selle werejanulise mehe teenistusse. Seda sai Mahno kuulda.

Peagi hakkasid reisijutlustajad märkama sepsitawat plaani nende wastu Mahno wandeseltsi poolt. Seisukord muutus elukardetawaks, kuid nad jätkasid oma tööd.

Üks dinosauruse muna 25 munast, mis Ameerika ekspetiitsiooni poolt Goobi kõrbes leitud; pilt ¼ loomulikust suurusest.

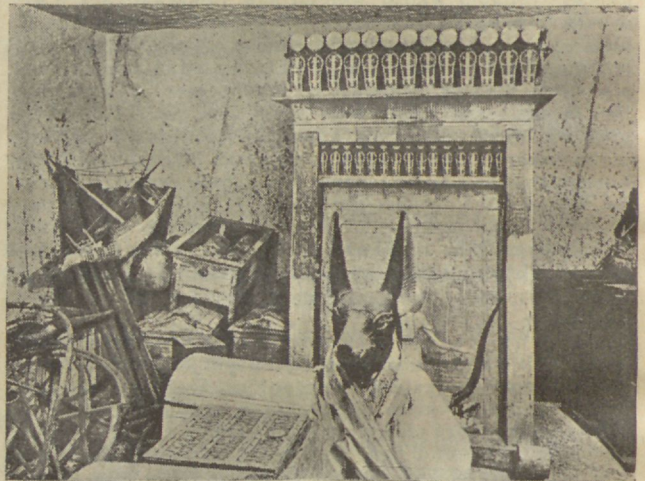
Ühel päewal ilmusid Mahno sõdurid ja wangistasid töötajad wennad ja õed. Nad wiidi linnawarawate taha ühte majasse, kus telliskiwe valmistatakse. Teel piinati neid mitmel wiisil. Sel surmateekonnal nähti Regiinat haruldaset rahuldaset ja õnnelikuna. Teda nähti oma piiblit awawat ja ühe piinajaga kõnelewat, sõrmega näidates taewa poole.

Kui nad kinni olid wiidud, lukutati ukseid ja awati nende peale püssituli. Terwe küla oli tardunud hirmus. Suurem jagu mehi oli ära põgenenud ja ülejäänud ei julgenud ühtegi ette wõtta õnnetute päästmiseks.

Järgnewal päewal lahkusid siit Mahno sõjawäe osad. Küla rahwas ruttas küüni vaatama õnnetuid. Kaks misjonäridest leidsid nad seina äärest läbilastult. Üks wend ja õde, kes lamasid maas omas weres, olid täis püssitiku haawu. Kaks leiti põlwedelt surmas tardunult. Üks neist oli Regiina. Tema oli surma saanud mööga hoobi läbi. Piibel, mida nähtawasti surmani omas käes hoidnud, lamas ta kõrwal weres maas.

Ehk küll Regiina Rosenbergi elu oli üürrike, oli see siiski rikas. Rikas Jumalas. Tema äraantud ja pühitsetud elu jättis igale kokkusaajale sügawad muljed. Suur oli ta elus, weel suurem surmas! Tõlk. K. L. Marley.

TUT-ANKH-AMONI HAUAKAMBER. Mõõdunud aastal puudutasime uueast leiust Egiptuses; too kord uuriti esimene kamber läbi, kuid wiimane awati ja suleti uuesti. Mõõdunud aasta lõpul awati ka Howard Carteri poolt hauakamber, kus Tut-ankh-Amoni sakrofaag ja sellele järgneb wara kamber. Meie pilt kujutab seda kambrit. Ees seisab shaakali peaga loom ja ülekuulatud kirst, mis kirjeldamata ilus, kahtlemata on see nelja canopi (waasi) asukoht, kus kuninga sisekond peidus. Shaakali taga on härjapea, mis on embleem altilmast. Parem pool on suur hulk musti kaste ja kappe, mis wormi poolest mitmekesised, kõik on suletud ja kinni pitseritud peale ühe, mille ukseid lahti ja milles Warao pildid mustel leopardel.

Tut-ankh-Amoni hauakambreri warakamber.

Pahemal pool kapid elewandi luust ja puust igat wormi ja mitmesuguste ilustustega, kullaga üle kaetud ja sees pool fajansiga kaetud. Peale selle weel wanker, mis arwatawasti sõjawanker. Kambri kõik suleti nii kauaks, kui eespool olew kamber on läbi uuritud ja sakrofaag lahti tehtud.

W. R.

HUWITAW LOODUSTEADUSLIK LEID MONGOO-LIAS. Mõõdunud aastal wõeti ette Ameerika loodusteadliku muuseumi uurimis-osakonna poolt, kelle juhatajaks Mr. Roy Chapman Andrews, Aasias, Mongoolias asuwa Goobi kõrbes kaewamised, mille tagajärjel hulk muinajäänuseid leiti. Wälja on kaewatud 30 jala pikkuse dinosauruse ja paljute vähemate, samasse sugukonda kuulunud ja päiwenud loomade luukeresid. Luukered on imehästi alal hoidunud. Mr. Andrews'i arwates on Aasia olnud nende loomade kodumaa, kust nad Euroopasse ja Ameerikasse wälja rännanud, mida tõendawad ka neist kohist leitud luukered. Ühes luukeredega leidis salk ka dinosauruse hügl pealuu, mille wanadust miljonite aastate peale arwatakse, ning ka tema kiwistunud munad.

Mongoolia on maailma rikkam ja tähtsam muinasaegsete leiduste maa, kus rohkesti igasuguste eelajalooliste loomade jäänuseid maetud ja kiwistunud olekus.

KODUMAA TEATED.

WAIMULIK KONWERENTS ja 40 aastane juubel oli 21. — 23. veebruarini Bapt. Ühenduse korraldusel Haapsalus.

HULK UUSI PALWEMAJU on baptisti wennad-õed möödunud aastal ehitanud: muist on ehitamisel. „Teekäijas“ on sarnaseid 10 nimetatud.

ANNAS, Järwamaal, on Issanda eluwaimu tuuled möödunud aasta wiimastel kuudel ka hakanud puhuma. Päästetud noortest asutas meie wend Sink C. E. osakonna. Jumal tehku truuwiks meie noored kaaswõitlejad Annas!

SIMUNA-RAHKLA Ew. Kristl. C. E. Ühing pühitses 6. jaanuaril oma kolmandat aastapäewa. Laialdane on nende tööpõld ja hoolega on tehtud tööd, mida Issand ei ole jätnud õnnistamata.

WEND PODIN on möödunud aastal kõik Eesti wangimajad käinud läbi ja neis kuulutanud lahtilaskmist Kristuse weres. See tööala on wennale omane. Liigutaw on kuulda, kuidas mainitu ka käib pidalitõbiseid waatamas ja on wõinud inglise sõprade kaasabil õnnetuile annetada mõndagi, ka muretseda arstirohtu. Issand õnnistagu külwatud seemet!

ARUKÜLAS, Wirumaal, on Jumala waim elawalt teinud tööd, hulk noori on saanud päästetud, kes on end koondanud C. E. osakonnaks.

KÄRDLAS on rootsi nelipühi wendade tegewusel üks osa liikmeid kohaliku bapt. kogudusest lahkunud ja uue osaduse moodustanud.

C. E. ÜLEILMLISES HÄÄLEKANDJAS ilmus artikkel Eesti C. E. liikumise tekkimise ja arenemise kohta ühes liidu juhataja pildiga.

WÄLISMAA TEATED.

NORRA C. E.-lased terwitawad meie wendide sid südamliku kirjaga ja saadawad oma häälkandja: „Kristuse ja koguduse eest,“ mis kurnistatud mitme pildiga, ees kohe Dr. Clarki pilt. Mõnel ühingul on omad majad ja suwitusmajad. Suurt rõhku pannakse seal p. p. kooli ja juunioride töö peale.

KATOLIKU KIRIK on ka ellu kutsunud kristliku üliõpilaste liikumise ewangeeliumi usuliste eeskujul, mis imestamise wäärilise kiirusega laiali laguneb, sest praegu on selles liikumises 325.000 üliõpilast.

ROOTSI LUTHERI kirik on hädaohus täiesti liberaal-moodse usuteaduse mõju alla langeda.

USKLIK KUNSTNIK STEINHAUSEN on 5. jaanuaril surma läbi lahkunud.

JOHN CLIFFORD, üks esimestest baptistide juhtidest, suri möödunud aastal 84 aasta wanaduselt.

DR. HAARBECK, Saksa osadusliikumise esimees ja kirjanik, suri 3. detsembril 1923. aastal. Suured kaotused üksteise järele!

NORRAS õnnistati kuninga juuresolekul uus piiskop lutheri kiriku peale, kes tuntud käremeelne liberaal-usuteaduse edustaja. Nii waob meie kirik enam ja enam igal pool mõistuse usku.

LEEDUST on 1800 baptisti koguduse liiget iseäralistel usulistel põhjustel wälja rännanud Brasiiliasse.

WABA EWANG. KOGUDUSEL on Saksamaal 112 kogudust 10000 liikmega. Möödunud aastal ehitati kolm kooskäämise saali.

BORNEO saarel töötawad õnnistusega methodistid; neil on seal mitu misjonijaama; möödunud aastal asutati ka Epworth-Liga noorte ühing.

METHODISTID on Koreas ehitanud wiimase aasta jooksul 24 uut koosolekuruumi ja asutanud 77 uut p. p. kooli. Mandzhuurias organiseeriti 13 uut kogudust ja ehitati 14 koosolekuruumi. Filipiinidel ehitasi nad 14 uut kirikut ja õnnistasid 31 pärismaalast jutlustajateks. Malaiadel ehitati 7 uut koosolekuruumi. Suumatrale ehitati uus kirik ja linnas omandati maja kooli tarwis.

KINDRAL FENG on kõige lugupeetum kristlane Hiinas. Olles nekrut bokserite mässu ajal, nägi ta üht naismisjonäri mässawale ja wihasele rahwahulgale wastu ruttawat ja paluwat, et nad tema tapaksid, aga misjonäride elu jätaksid. Talle mõjus see sügawalt. Majorina kuulis ta John Motti ja sai usklikuks. Ta tunnistab Jeesusest omas sõjawäes ja püüab tõsta linnade elu, kuhu oma sõjawäega ilmub selle läbi, et nõuab lõbumajade sulgemist. Et ta tubli ja aus omas ametis, tunnistab asjaolu, et ta kuberneriks määrati. 1919. aastal ristiti 200 tema sõjawäe ohwitseri ja 1000 alamwäelast. Ohwitserid peawad koosolekuid ja piibli läbi-rääkimisi sõduritega.

POOLAMAAL peeti mullu neljas liidu konwerents. On olemas 120 C. E. Ühingat 3300 liikmega.

TÜRGIS on kirik riigist lahutatud. Sellel on määratu suur tähtsus, sest nüüd ei ole Muhamedi usk enam mitte ametlik usk.

Wäljaandja: Eesti Usklikkude Noorte C. E. liit.

Wastutaw toimetaja: R. L. Marley. Toimetuse aadress: Kõrjepu t. nr. 6—2.

1924. aasta allianss-konverents.

Komitee on Isfandat paludes välja töötanud konverentsi kava, mis peab andma lüüklise ülevaate õnnistuse teest: terme usuelu tema tähtsamais astmeis esineb kuulaja ees nii, et on igal ühel kergem leida oma filmapilkset usufeisu ja sellele järgnevat astet.

Esimisel konverentsi päeval, mis on, nagu ikka, teine nelipühki pühä, käsitawad kolm wenda uuesti-jündimise küsimust, kuna teisel päeval jälle kõneldakse pühitsusest, ja kolmandal konverentsi päeval awatakse meile pikk igawesse koju. Öhtutel on äratuskoosolekud. Trükitud kawadel leiame konverentsi kawa üksikasjaliselt.

Ükski Jumalalaps, kel tema usuelu arenemine ja edastjõudmine südamel, ei peaks sel konverentsil puuduma. Warakult tahame palwes oma jüdamed malmistada nende päewade õnnistuste jaoks. Isfand,

kes on rikas heldusest, saab oma rahwast õnnistama, kui tuleme kokku ühesmeeles ja palwes.

Konverentsi juht on R. Marley wanem, S. Tatarski t. 48, Tallinnas.

Kust tulewad suuremad hulgad Jumala rahwast, palume nende arwu ja päralejõudmist juba warakult juhile teatada, et oleks võimalik teha tarwilisi korraldusi öökorteri asjus. Eõõma eest tuleb igal ühel ise hoolt kanda.

Allianss-komitee: Klaanmann.
Lilienthal.
Raups.
Mädason.
Marley wanem.
Karlson.
Marley noorem.

Teadaanne!

Trükitist on ilmunud meie wenna Jaan Peipmani toimetatud uus wäike lauluraamat

Äratuslaulud

Raamat sisaldab eneses 70 laulu, mis kitarril kaasmängu afordidega ja mitmed ka wiisi nootidega warustatud. Mõned uued wiisid on iseäranis ilurikkad. Peale selle leidub raamatu lõpus kitarril kaasmängu õpetus, mille järele võib hõlpsasti õppida kitarril mängima ilma kõrwaliste abita. Uus raamat on soowitataw tarwitusele wõtta üldlaulmiseks koosolekul ja mänguvoorides. Iseäranis kasulik aga käsiraamatuks mänguvooridele, ühiskuttele kitarril mängijatele kui ka neile, kes soowivad kitarril mängu õppima hakata. Päris kohane on Äratuslauluraamat just noorjoo ühingutele, mispärast võib soowitada, et ta igal raamatulaul saadawal oleks.

Hind ainult 30 marka.

Suuremal arwul tellijatele profiendib.

Tellimise aadress: Jisraeli tän. Nr. 12.

J. Weemo.

I. Tallinna matuse Talituse äri

Lai tänaw nr. 2, kõnetr. 698.

Seal võib leida kõik, mis matuse korral tarwis läheb. Omal surnuwankreid

Aust. w. I. Sakeus.

Rätsepaäri.

Wõtan tellimisi wastu meesterahwa riiete jaoks, tellijate, kui ka omast isese- ja wäljamaa riiekest.

Austujega W. J. Tiismann

Siivalaia tän. 9—1.

Soowitatawad raamatud.

C. E. liidu poolt on ilmunud järgmised head raamatud:

„Wõidaelu saladus“	10 mf.
„Kus on surmud?“	10 „
„Noorte ühijuse terwitus“	7 „
„Noorte Glu“ 1923 aastakäik (foid.)	400 „
„Seltjimehe“ kauplusest S. Karja tän.	20,
Tallinnas:	
„Palwe ja tema imewägi“	30 mf.
„Rantud“	5 „

Mõlemad on Egiptuse misjoni kasuks wälja antud.

Ilmus trükitist ewangelist Wietheeri raamat:

„Meelitades wõidetud“

Õpetaja H. Kofamägi tõlkel, R. Kaupji kirjastusel. Raamat on kutsesõnalisine, wäga soowitaw igatsete jüdametele.

Soowitame kogudustele, seltsidele ja reisijutlustajatele. Wäga kohane kutsesõnsõlekul wälja laotada.

Hind 10 marka.

Suuremal hulgal tellijatele hinnaalandus.

Tellida: R. Kaupilt, Kärklas ja kessladust — Jisraeli tän. 12—4, Tallinnas.

Teen iga- juguieid **kellasepa töid.**

Tellimised palun ära anda: Tallinnas: „Seltjimehe“ kassahoidjale ehk töökotta Willardi tän. 3—10 (hoomi peal).

Terwitades w. G. Henny.